

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Історичний факультет
кафедра історії міжнародних відносин та гуманітарних дисциплін

ТЕМА РОБОТИ

Сучасна практика українсько-американських відносин

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня «магістр»
за спеціальністю 291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

Роботу виконав:

Студент 2 МІМВ денної форми навчання
Історичного факультету **Максімов Олексій**

Науковий керівник:

Кандидат політичних наук, викладач
Сахаренко Олександр Вікторович

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ЕКТС _____

Голова комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Члени комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ ДОБИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.....	7
1.1. Процес визнання України США: початок дипломатичних стосунків та перші угоди.....	7
1.2. Зовнішньополітичні виклики першого періоду в співробітництві України та США.....	18
Висновки до першого розділу.....	25
РОЗДІЛ 2. ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИН У	XXI
СТ.....	26
2.1. Політична та дипломатична складові у міждержавних відносинах.....	26
2.2. Економічний та інвестиційний клімат.....	38
2.3. Соціокультурні аспекти сучасних міждержавних відносин.....	42
Висновки до другого розділу.....	49
РОЗДІЛ 3. МІСЦЕ УКРАЇНИ В ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ США НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	50
3.1 Фактори впливу на геополітичну стабільність України та США.....	50
3.2. Особливості відносини України та США під час широкомасштабної російсько-української війни.....	64
3.3. Пріоритети міждержавного співробітництва у повоєнний період.....	69
Висновки до третього розділу.....	77

ВИСНОВКИ.....	78
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА.....	81

ВСТУП

Актуальність дослідження. Українсько-американські відносини у сучасному політичному, воєнному, економічному, соціокультурному та інших вимірах прямо чи опосередковано впливають на розвиток та стабільність не лише наших країн, а й, можливо, всього європейського континенту. Тож актуальність вивчення нашої проблематики важлива аби розуміти, які ролі Сполучені Штати Америки відіграють для підтримки нашої держави не тільки у контексті поточного воєнного конфлікту, але й у подальших міжнародних відносинах.

Сучасна дипломатія об'єктивно завжди відігравала чи не вирішальну роль у сучасній зовнішній політиці, через відображення мінливого характеру міжнародних відносин та зростання взаємозалежності у глобальному суспільстві. Сучасна епоха, позначена пришвидченням технологічного прогресу і тісними цифровими зв'язками, здатністю до ефективної комунікації і взаємодій різних аудиторій та соціумів у всьому світі тепер більш важлива, ніж у будь-який час. У цьому сенсі міждержавна взаємодія та дипломатичні відносини постають як важливий інструмент, що просуває бачення американцями своїх цінностей, національних інтересів та державної політики. Якщо раніше традиційні дипломатичні підходи були зосереджені у переважній більшості на міждержавній взаємодії, то тепер дипломатія часто визнає пріоритет співпраці з недержавними суб'єктами до яких відносять громадянські організації, засоби масової інформації та професійні рухи, інтелектуальні, професійні, етнічні спільноти та ін. Використовуючи ресурси культури, освіти, професійних інтересів, роботу з громадськістю, новітні дипломатичні ініціативи доповнюють традиційність дипломатичних зусиль через пропозицію інноваційних шляхів аби «навести мости», «вирішити конфлікти» або «подолати глобальні виклики».

Відтак людство у цілому і міждержавні відносини зокрема мають спільні інтереси для забезпечення стійкості, безпеки, демократії та економічного зростання, які будуть вести до сприяння у співпраці між державами.

Проблематика міждержавних відносин, і українсько-американських відносин зокрема, досліджується ученими багатьох країн. Тому допомогли у дослідженні теми магістерської роботи наукові розвідки відомих зарубіжних фахівців, зокрема: Дж. Калла, Г. Кована, С. Мюллера, Дж. Ная, Н. Сноу, Б. Хокінга, С. Шнайдера та інших.

В українському науковому полі досліджують проблему дипломатичних відносин України та США, здійснюють такі дослідники як: К. Балабанов, М. Васильєва, І. Гавриленко, Я. Гапонова, Є. Гордієнко, І. Місюк, О. Тищенко-Тишковець, В. Ціватий, Л. Чекаленко та інші. Заслужують на увагу наукові доробки вітчизняних науковців О. Деркача, Я. Пеленського, В. Яременка, С. Галака, Г. Костенко. Важливий внесок до дослідження міжнародної проблематики зробили О. Шевченко, В. Чалій, Т. Харченко, О. Голікова.

Метою дослідження є вивчення та аналіз стану міждержавних відносин між Україною та США на сучасному етапі.

Відповідно до зазначеної мети завданнями роботи є:

- розглянути етапи становлення українсько-американських відносин від проголошення незалежності України;
- висвітлити процес визнання України Сполученими Штатами Америки, окреслити зміст дипломатичних стосунків та угод;
- виокремити пріоритетні напрями в українсько-американських відносинах першої чверті XXI сторіччя;
- охарактеризувати зміст економічної співпраці та соціокультурних і гуманітарних зв'язків між країнами на сучасному етапі;
- проаналізувати роль України в зовнішній політиці США у контексті європейського вектору їх зовнішньої політики та розкрити особливості

міждержавних відносин України та США під час війни Росії проти України.

Об'єктом дослідження є особливості міждержавних відносин між Україною і Сполученими Штатами Америки на сучасному етапі історії.

Предметом дослідження є сучасний стан, особливості та динаміка відносин між Україною та США у політичному, соціокультурному, економічному і геополітичному напрямках.

Методологія дослідження ґрунтується на принципах науковості та об'єктивності. У дослідженні було використано методології загальнонаукових та історичних методів пізнання: конкретно-пошукового, порівняльно-історичного, критичного, статистично-аналітичного, методів узагальнення та систематизації.

Під час деталізації проблематики дослідження були використані **методи**: аналізу наукової літератури та даних інтернет-ресурсів, нормативно-правова документація, методологічні можливості синтезу та узагальнення, метод індукції та дедукції, інші методи. У рамках вивчення еволюції міждержавних відносин України та США використовувався історичний метод. Системний метод допоміг описати інституційне забезпечення дипломатії США по відношенню до України. За допомогою методів аналізу і синтезу проаналізовані виклики міждержавних відносин на сучасному етапі.

Практичне значення роботи полягає в спробі аналізу сучасних відносин між Україною та США у широкому контексті міждержавної взаємодії. Результати дослідження можуть посприяти розширенню знань у цій царині наукового дискурсу, поглиблять знання з практичної складової взаємовідносин обох держав.

Апробація результатів роботи. Апробація роботи проходила у рамках 4тої міжнародної науково-практичної конференції: “Сучасні тенденції міжнародних відносин” 21 грудня 2023 року.

Структуру і обсяг роботи зумовили специфіка поставлених мети та завдань. Робота складається із вступу, трьох розділів, вісьмох підрозділів, висновків, списку

використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок.

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ ДОБИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

1.1 Процес визнання України США: початок дипломатичних стосунків та перші угоди

Історичний контекст у становленні відносин між Україною та Америкою залишається актуальним питанням до сьогодні. Спробуємо пов'язати цей процес між історичними подіями та їх перспективами в геополітичних та стратегічних обрях. Варто розпочати з того, що у становленні відносин між Україною та Америкою крізь призму контексту нашої незалежності на тепер є доволі заплідненим ґрунтом, аби розуміти всю необхідність цих відносин, а відтак впливу та важливості зв'язків між нашими державами. Такий аналіз є актуальним, бо він не лише дає огляд історичних шляхів співпраці, а й допомагає розкрити усі сучасні реальності та перспективи у співробітництві, та підтримці нашої держави. У контексті нашої надавньої історії перед нами постає багато викликів та постійна потреба визначати стратегічні шляхи у подальшому розвитку нашого партнерського співробітництва. Тому варто зануритись у контекст таємничості відносин між США та Україною, які беруть свій початок у 1991 році, від моменту, коли Україна стає незалежною державою [8].

Відомо, що для періоду, коли Україна здобувала свою незалежність характерна значна динаміка та побудова взаємних відносин, які були обґрунтовані, і у контексті сучасних реалій, і у розрізі історичної тяглості. На той час наша країна була змушена переосмислювати своє місце у міжнародних відносинах та розгортати нові сторінки у нашій незалежній історії. Звичайно не варто забувати, про те, що саме США постали як важливий стратегічний фактор, який мав вплив на процес розвитку та побудови економічних, політичних та культурних складових у всьому українському суспільстві. Сполучені Штати Америки, після виходу України з

Радянського Союзу, поновили своє підтвердження встановлених дипломатичних відносин у 1991 році. Сполучені Штати, вже тоді почали надавати і досі надають великого значення для успішного становлення нашої держави, як держави, що має з процвітаючу ринкову економіку та показує сталий розвиток демократичних інститутів [2]. Ще від самого початку від часу становлення незалежної України, США зосередились на підтримці нашої держави, як демократичної країни, беручи на себе зобов'язання бути гарантом нашої безпеки.

Маємо зауважити, що Сполучені Штати завжди були зацікавлені аби Україна ставала державою з більшою інтеграцією до євроатлантичних та європейських організацій. Особливої уваги у цьому контексті заслуговує Хартія про стратегічне партнерство між Україною та США, у якій підкреслюється на важливості наших міждержавних відносин. Відтак збільшується потреба розширювати співпрацю в економічній, безпековій та торговельних напрямках, а також актуалізація оборонної, демократичної, енергетичної цілісності та безпеки, а також культурного обміну. Варто наголосити, що цей документ слугував однією з підвалин у підтримці Сполученими Штатами та Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) України [1]. З метою реалізації одного з ключових положень Хартії, було створено комісію із стратегічного партнерства, в яку входили представники цих країн. У взаємовідносинах між США та Україною від моменту відновлення нами незалежності, цей документ мав важливу роль для будівництва, розвитку та формування співпраці обох країн. Взаємозв'язки та тісна співпраця між державами включають економічні, військові, політичні та культурні аспекти. У разі всебічної підтримки та допомоги в економічних аспектах від наших партнерів виявлюється у критичних переходах України на шляху до ринкової економіки. На той час достатньо важливим аспектом у нашій співпраці ставали питання розвитку основ громадського суспільства, технічної підтримки та реалізація програм фінансової допомоги. У цей список дослідники додають один з ключових елементів українсько-американського співробітництва - політичний діалог, який поставав як

запорука успішності міждержавних зв'язків. Такий діалог дотепер і зі сторони України і зі сторони США сприймається у якості важливого стратегічного партнерства для забезпечення проблематики національної безпеки. Тут США дотепер виступають у якості дружньої країни, яка позиціонувала себе як наш союзник, що особливо актуально під час дуже тяжких випробовувань та викликів, якими є війна з росією. У освітній співпраці ключову роль роль традиційно мають відігравати обміни у сфері культури та співпраця в освітніх проектах. Дослідники наголошують, що протягом багатьох років відбуваються активні програми з обміну студентів, співпраця в науковій сфері, проводяться культурні заходи, які сприяють поглибленню та укріпленню взаємодії між нашими суспільствами [7].

Від початку встановлення дипломатичних відносин між США та Україною розвиваються взаємовідносини і у розвитку актуальних для нашої держави спільних зусиль у протистоянні корупції, провадяться заходи з підтримки демократії та прав людини, актуалізується співпраця у сферах кібербезпеки та енергетичних програм, що особливо актуалізувалось у період широкомасштабних воєнних дій. Тому у конкретному часі, поряд з практичною складовою, такі виклики, як агресія з боку росії, проблематика енергетичної безпеки, цифрової трансформації та розвитку демократії, активно виходять на арену роботи у сфері співдружності між нашими країнами [3]. Цей аспект міждержавних відносин продовжує зростати, іде, попри усі негаразди, процес їх зміцнення, що тягне за собою ґрунтовні зміни у зовнішній політиці і США і України. Спільна робота у багатьох напрямках сприяє стабільності та просуває нас до дружнього та мирного співіснування на міжнародній арені. Сучасні вчені зауважують, що після проголошення незалежності України сам факт започаткування таких відносин був дуже важливим щаблем у становленні американсько-української співпраці. В основу такої співпраці були покладені фактори політичної підтримки, обміну культурними цінностями та економічні аспекти в допомозі. Незаперечним є те, що Україна вже й юридично, а не тільки фактично вважає США своїм надважливим стратегічним партнером, особливо у

напрямку національної безпеки та оборони, а також геополітичних викликів. Високий рівень своєї готовності докладати спільні зусилля у різноманітних сферах завжди виявляли обидві країни. Цей процес виступав як відображення взаємних інтересів у боротьбі із спільними загрозами. Однак, з практичної точки зору, не залежно від усіх досягнутих успіхів нашої співпраці, ми не можемо не актуалізувати весь комплекс проблематики відносин між Україною та Сполученими Штатами Америки. Виклики, які вже було подолано та ті, які нас чекають у майбутньому, наприклад у національній безпеці, цифрових перетвореннях та питаннях сталості демократії, вже зараз потребують зовсім нових підходів у спільних рішеннях та стратегіях у підтримці міжнародної стабільності.

Дослідники зауважують, що у період, коли іде становлення міцного ґрунту у українсько-американських відносинах відбувається багато складних подій. І Україна і США мають спільний інтерес у освоєнні космосу, відтак Україна та США спільно співпрацюють у космічних галузях. Також в українській компанії “Південмаш” існують розробки космічних двигунів (до початку військових дій вели активні роботи у цьому напрямі) і які могли постачатись в США та слугувати основою для ракет Atlas та Antares. Також цікавим фактом є те, що Україна стала першою країною, яка погодилась відмовитись від ядерної зброї, і, як зараз багато дослідників вважають даремно, хоча ми, поряд з низкою гарантів, підписали договір Будапештського меморандуму [9].

Не варто забувати, про те, що в Україні є велика діаспора на території США, відтак ми можемо і активно впливаємо та використовуємо можливості впливу на їх культуру та інтереси, відтак посилюючи та обмінюючи цей досвід на донесення до американців наших інтересів. Допомагає цій взаємодії підписана ще у 2005 році Угода щодо візового режиму, яка спрощує в'їзд громадян обох держав з туристичною, робочою та іншою метою. Це допомагає українцям документально простіше відвідати країну-партнера та зреалізувати свій приватний чи діловий інтерес. Поряд зі цим, США та Україна продовжують співпрацю з реалізації

міжнародних миротворчих місій, у всякому випадку робота активно йшла до початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Наша держава і до початку війни, і до тепер розвиває співпрацю щодо збагачення досвіду своїх військових. Загальновідомі програми навчання за кордоном, де військові покращують вміння користуватись новітніми військовими технологіями.

Зрештою, загальновідомим є те, що від початку підписання вказаних угод та договорів однією з ключових проблем у міждержавному співробітництві всі називали проблему з корупцією, і цю проблему ми спільно зі Сполученими Штатами намагались вирішити. Спираючись на досвід антикорупційних програм у інших країнах, США надавало і Україні достатньо великі об'єми фінансової та технічної допомоги щоб реалізувати антикорупційні реформи [23].

Отож, відносини між Україною та США у контексті розвитку незалежної української держави були і залишаються одним з ключових елементів для співпраці обох держав. Наше партнерство базувалось на взаємодіях у багатьох сферах та досі є важливою складовою на геополітичній карті сучасного світу.

Вагомим поштовхом, що завершив попередню епоху та перегорнув старі сторінки у взаєминах України та США радянського періоду, стало визнання Сполученими Штатами Америки України у якості незалежної держави. На той час, це відіграло вирішальну роль для формування подальшого блоку прагматичних відносин з усіма країнами світу. Тому, усі підписані угоди та дипломатичні стосунки, які ґрунтуються на двосторонніх відносинах з найбільш могутньою державою в світі, стали фундаментом для розвитку співробітництва у багатьох сферах міжнародного життя. Ці формальні та юридично зобов'язуючі документи, визнають та відображають рівень взаєморозуміння та підтримки і визнання української державності як повноцінного члена міжнародного співтовариства. Весь комплекс цієї взаємодії охоплює рівень політичних консультацій, обміну культурних цінностей, допомоги в економічному розвитку та спільних стратегіях

для розв'язання глобального та локального рівнів проблем.

Від самих початків підписання перших міждержавних угод та взаємного визнання між державами до рівня сучасних викликів та проблем і перспектив щодо співпраці пройдено довгий та складний шлях. Міжнародні угоди та дипломатичні зусилля є не лише формальними документами, вони відображають довіру та підтримку, що дозволяють країнам розбудовувати своє майбутнє, рухаючись тільки вперед, реалізуючи спільне бажання досягати поступального розвитку та стабільності. У США було визнано українську незалежність 26 грудня 1991 року, а постійні дипломатичні відносини встановили від 3 січня у тому ж році. Ці відносини стали запорукою для відповідального виконання спільних проектів з боку обох країн. Для України наші відносини зі Сполученими Штатами Америки та їх надважливе значення обумовлюються першою чергою тим, що США є лідером всього цивілізованого світу і гарантом нашої національної безпеки [5].

Вітчизняні та зарубіжні дослідники, за увесь час наших відносин пропонують виділяти відповідні етапи, у кожному з яких є відзеркалені особливості внутрішні та зовнішні ситуації в обох країнах, а також у світі в цілому. Прято вважати 1 серпня 1991 року нульовою позначкою у відліку наших міждержавних відносин, оскільки у цей день Президент США Дж. Буш у одній з своїх промов беззастережно висловився щоб зберегти СРСР. Для зовнішньої політики США став безпрецедентним той факт, що Дж. Буш повідомив про зміст тексту цієї промови тодішньому радянському керівнику, перед тим, як їхати з Москви до Києва [10]. У цей період США проходили болісну переоцінку своєї системи зовнішньополітичних пріоритетів. Тут науковці констатують, що політики, які були свідомі необхідності визнати незалежність України знаходились у мешості. Це період, коли Сполучені Штати були схильні до блокування економічних та політичних контактів з Україною, оскільки в їх парадигмі зовнішньої політики лише Росія, виступала правонаступницею СРСР [10].

Однак вітчизняні політики на той час мали чітку мету досягнення реального

визнання України у якості рівноправного партнера з боку США. Для пришвидчення цього процесу 5-7 травня 1992 року пройшов перший офіційний візит тодішнього Президента України Леоніда Кравчука до Сполучених Штатів. Під час цього візиту було підписано кілька документів, зокрема загальна політична декларація та меморандум про взаєморозуміння. У декларації йшла мова щодо формул та принципів взаємовигідного партнерства між державами. Однак практична складова тогочасних відносин між державами залишалась на рівні офіційних принципів взаємопорозуміння.

На той час у Вашингтоні, перемогла думка про важливість займати досить жорстку позицію щодо України у питаннях ядерного розброєння. Особливо важким був тиск у 1993 році, коли американці наполягали на необхідності швидкої ратифікації договору про обмеження стратегічних та наступальних озброєнь. Не двозначним був і тиск щодо потреби приєднатися Україні до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, та робився наголос на тому що питання про безядерний статус нашої країни стоїть найбільш гостро [15]. Західні мас-медіа у всіх сегментах тоді були націлені на пропагандуспрямовану проти України. Однак, цей період не був довгим, оскільки після перемоги на виборах Б. Клінтона, нова адміністрація обрала шлях на розбудову українсько-американських відносин. Впливовими представниками Конгресу було здійснено суттєвий вплив на вирішення цього політичного питання. Після приходу нової адміністрації, у квітні 1993 року було оголошено заяву про необхідність спільного подолання кризи довіри. 9 травня того ж року під час роботи делегації США в нашій країні та під час спілкування з послом з особливих доручень, були висловлені побажання з боку американської сторони про початок нового етапу у відносинах з Україною, який було схвально сприйнято адміністрацією Білого Дому. Ці події підштовхнули до підписання Хартії про співробітництво, дружбу та партнерство. До важливих рішень щодо України відносять і те, що США надали фінансову допомогу у розмірі 350 мільйонів доларів. Під час візиту Державного секретаря В. Крістофера 24-25 жовтня 1993

року було досягнуто домовленості щодо того, що США будуть сприяти під'єднанню України до Генеральної угоди по торгівлі та тарифам, а також підтримають у налагодженні конструктивного співробітництва з МБРР та МВФ [6]. Важливими кроками щоби подолати зі проблеми зневірою щодо нашої країни через невиконання нами всіх домовленостей щодо договору СНО-І стає акт ратифікації договору про СНО-І, що відбувся 18 листопада 1993 року. Як справжній прорив у складних відносинах вважають підписані Президентами США, України та Росії пункти Тристоронньої заяви 14 січня 1994 року, яка формалізувала гарантії безпеки Україні. Текст цієї заяви дав можливість нівелювати застереження Верховної Ради щодо безпекових угод та пришвидчити динаміку відносин між Україною та США. Після обрання Л. Кучми на посаду президента України, а також під час його першого візиту 19-23 листопада 1994 року до США, прийнято відраховувати новий етап у міжнародному співробітництві. У результаті підписаної Хартії українсько-американського партнерства, дружби та співробітництва 22 листопада 1994 року між США, Великою Британією, Росією Францією та Китаєм під час Будапештського саміту ОБСЄ 5-6 грудня, були зафіксовані гарантії національній безпеці України [28].

Поряд із цим, для американської політики на той час було властиво фокусуватись на Росію. Цей тренд виникає внаслідок порожнечі щодо стратегії після того, як зник головний ворог євроатлантичного світу – СРСР. США на той час розглядали можливість застосувати санкції проти України у період 1992-93 років, якщо буде продовжена невіддатливість в українському керівництві відносно ядерного питання. У квітні 1993 року, виникла ситуація, коли: «у період візиту прем'єр-міністра Леоніда Кучми до Сполучених Штатів, американською стороною було висловлено незадоволення щодо позиції України відносно процесів ліквідації ядерної зброї на її суверенній території. Тоді на найвищому рівні переговорів не відбулося» [66, с. 110]. Адміністраціями Вашингтону та Кремля здійснювалось переконання колишніх радянських республік, в яких знаходилась ядерна зброя,

щоби вони відмовились від неї та стали підписантами договорів щодо її нерозповсюдження. У результаті, було укладено тристоронні декларації між США, Україною та Росією, які визначали, що Україна має передати весь свій ядерний потенціал до Росії в обмін на гарантії національної безпеки [66, с. 110].

Після отримання, Україною без'ядерного статусу як держави, тогочасні дослідники вважали, що ми здобула міжнародний авторитет. До важливих років відносять в 1995-1996-ті, коли відносини між Україною та США почали набувати вагомішої інтенсивності, оскільки нами було підписано, всупереч Сполученим Штатам, заяву щодо підтримки процесів демократизації та ринкових перетворень в Україні, на було наголошено на її територіальній цілісності та політичному суверенітеті.

Вже є фактом, що на 1 січня 2000 року Україна вже реалізувала понад 70 підписаних або тих, що готувались до підписання угод і спільних документів зі Сполученими Штатами, які поствали як головний інвестор нашої держави. До складових фінансової та економічної підтримки відносять грантову допомогу МВФ та гуманітарну допомогу для неурядових організацій. У якості інструменту такої допомоги виступало Агенство з міжнародного розвитку США, яке і тепер має офіс у Києві [7].

Того ж року, 5 червня обговорювалось широке коло міждержавних проблем під час офіційного візиту президента Клінтона до Києва. Під час візиту підписали низку міжнародних угод. До них дослідники відносять питання щоб поглибити інвестиційну та торгівельну співпрацю, співробітництва у сфері науки та технологій, розвиток освітнього процесу, а також питання вступу України до СОТ. Перспективи наших відносин на той час, Сполучені Штати ставили в залежність від Українського інвестиційного клімату.

Однак, період позитивної динаміки змінився внаслідок відомого скандалу, що у пресі отримав назву “диски-стегенця”. Їх оприлюднення змусили США знімати рожеві окуляри [8]. Українська держава отримала штрафні санкції, збитки від яких

сягали до 75 мільйонів доларів. Удару зазнавали не лише бюджетні організації, але й загальний імідж влади, оскільки борги були більш ніж 470 мільйонів. Сприятливішому становищу могла відповідна реакція до санкцій з боку України. Певні кроки були зроблені, але прийняте законодавство, яке мало регулювати ситуацію, було підготовлено поспіхом та мало багато неточностей, було схоже на бажання вирішувати усе і одразу намагаючись розв'язати побічні проблеми. Зрештою, як ще тоді писали у пресі, Україна обрала просто образитись. На жаль, така позиція була притаманна нам доволі часто, і, зрештою, питання зменшення впливу адміністративної корупції залишається актуальним і нині, відтак, без структурних реформ про інтеграцію у світове товариство годі й говорити. Однак повертаючись до проблеми початку 2000 маємо констатувати, що в 2001 році інвестицій було менше на 10 відсотків від попереднього року, а нерезиденти вилучили додаткового з України капіталу на 36 відсотків більше. У міжнародних аналітичних організаціях та інвестиційних фондах ще тоді утвердилась думка, що Україна вийшла з Радянського союзу лише територією, а не ментально [17].

Як наслідок, терміном на три роки США винесло вердикт про обмеження імпорту для України. Значною мірою у першу чергу металургічні підприємства постарждали через обмежувальні санкції найбільше від інших галузей. Законодавчі рішення адміністрації президента США загрожувало призвести до того, що закрийся весь американський ринок для виробників української металопродукції. На той час її експорт складав приблизно 50 відсотків від усього експорту українських товарів для США.

У ситуації, що складалась на той час, запроваджені санкції могли поставили під загрозу низку принципів домовленостей, які були ратифіковані на час переговорів у рамках роботи Комітету по сталі Організації економічного співробітництва та розвитку. Ці домовленості стосувались скорочення виробництва виробів зі сталі для того, щоб мати баланс пропозиції на попиту на світових ринках. На зустрічі віце-прем'єр міністра уряду України В. Рогового з послом США в

Україні К. Паскуалем було вироблено шляхи для врегулювання питань щодо врегулювання санкційного тиску. Наша держава показала, що ми прагнемо мирного вирішення цієї проблеми. Було зроблено пропозицію про запровадження мит на імпорт цього виду продукції, двосторонню домовленість було досягнуто і початок врегулювання відбувся.

У наступний період міждержавні відносини розвивались у конструктивних рамках, без особливих змін чи проривів. Це показувало, що рівень співпраці між нашими країнами може слугувати як показник не лише рівня спільних політичних та дипломатичних зусиль, а й як невід'ємний фактор для підтримки стабільності у світі. Початком для стрімкої інтенсифікації відносин та заключення значної кількості міждержавних угод став період збройної агресії Росії проти України. Від того часу США виступили не лише як основний гарант нашої перемоги, а й як взірець дієвого партнера для інших країн. Тому, не зважаючи на те, що відносини між США та Україною проходили значні випробовування та суперечки, співпраця обох країн витримала всі дипломатичні шторми, та продовжує інтенсивно розвиватися [13].

Тож маємо констатувати, що визнання України Сполученими Штатами Америки було важливою подією для міждержавних відносин, підтримки нас як незалежної держави та значною мірою визначило подальший розвиток дипломатичних стосунків між обома країнами. Від того часу Україна та США йдуть по складному шляху де є і розвиток відносин, і подолання конфліктів, і розширення впливу та співпраці у різних сферах міждержавних відносин. Дипломатичне визнання провідною країною світу показало підтримку України періоду становлення інститутів незалежності в державі. Підписані у той час низка важливих міждержавних угод від моменту визнання нашої незалежності забезпечували бодай формальні гарантії безпеки та підтримку у військовій, економічній, гуманітарній та інших сферах. На загальнодипломатичному полі Україна та Сполучені Штати Америки виступають як важливі стратегічні партнери у боротьбі за політичні

свободи, демократизацію та міжнародну стабільність. Міжнародне визнання та всебічність підтримки, яку надають США, постає як один з надважливих факторів для підтримки України на тлі геополітичних викликів, що на тепер стоять перед нами. Дипломатичні відносини та укладені договори виступають як основа у подальшій співпраці обох країн.

1.2 Зовнішньополітичні виклики першого періоду в співробітництві України та США

Нормативно-правовою база у взаємовідносинах України щодо інших держав та міжнародних організацій постає як ключовий елемент, що визначить набір основних принципів та засад у співпраці між двох країн, чи організацій. Ця база може визначити правові рамки, у яких відбуваються обміни у дипломатичній, культурній, економічній, торговельній, та і військовій сферах. За допомоги нормативно-правової бази можливо прослідкувати пройдешні зовнішньополітичні зв'язки. У їх сьогоdnішньому стані, за існуючих помилок та досягнень, важко прогнозувати перспективи відносин та запобігати складні ситуації. Тому не втрачає актуальності дослідження змісту основних договорів та угод, меморандумів, які оформляють нормативно-правовий зміст бази ва українсько-американських відносинах, співпраці з НАТО, через аналіз їх змісту та принципів у розвитку міждержавних відносин країн і міжнародних організацій.

Щодо практичного змісту у українсько-американських відносинах, то від часу, коли було здобуто незалежність України в 1991 році, рівень відносин між країнами почали розвивались на постійній основі, спираючись на засади взаємоповаги, рівноправності та взаємного співробітництва. Важливий етап, що вплинув на становлення відносин України та США. Цей етап висвітлює Хартія партнерства, дружби і співробітництва [63]. У цьому документі зконцентровані основні принципи міждержавного співробітництва між державами. Документ визначав загальні засади принципів співробітництва та відкривав шляхи у розвитку взаємовідносин між державами. Нормативно-правову базу охоплюють широкі

спектри документів, які мають можливості для торгівельних відносин, економічних взаємин та культурних відносин. Тут важлива і безпекова та оборонна чи наукова і культурна складові. Подібні нормативні документи мають встановлювати важливі аспекти у співпраці різних сфер, що є базою аби розвивати співробітництво та партнерство між США і українською державою.

Маємо зазначити, що наші держави будували свою співпрацю через внутрішні та зовнішні виклики, найбільшим з яких стала агресія з боку Росії. Від моменту, коли Російська Федерація почала захоплення території України, здійснивши порушення усіх норми та принципів міжнародного права та піддавши сумніву всю міжнародну практику з підтримкою миру та безпеки, одночасно вона порушила угоди, які вироблялись роками. Перед цим, як відомо, було окуповано Крим та розпочато гібридну війну на донбасі. Відтоді українська держава опинилась у важкій внутрішньополітичній та зовнішньополітичній ситуації, якої не існувало від початку незалежності. Українська державність за умов збройної інтервенції та довготривалого балансування між війною та миром, чинить опір тиску великої мілітаризованої держави, яка виступає відкритим агресором, і досі не змогла погодитись на євроінтеграційні прагнення українського суспільства. Проте, не залежно від рівня тероризму, тривалість окупації, ескалації збройного дій, загрози щодо дестабілізації внутрішньополітичного життя, ми показуємо всьому світові своє рішуче прагнення вирішити війну на справедливій основі. Тому, ще тоді, керівники України постали з ініціативою та вживали безпрецедентних політичних та дипломатичних заходів щоб мобілізувати міжнародні і національні зусилля для потреби забезпечити національну безпеку. В основу “Мінських угод” були покладені мирні пропозиції України, які дозволяли на певний час утримати хай умовне, але все ж таки перемир’я. Перебіг цих подій підтвердив, те що Україна могла захистити своє незалежне буття, втримувати порядок та стабільний розвиток, продовжити курс на євроатлантичну інтеграцію. Додамо, що вторгнення Росії на Україну зумовило необхідність розвивати військово-політичне співробітництво з

багатьма державами світу. Вже тоді стало зрозумілим, що українська держава повинна завжди бути готова використати усі можливості, які надані міжнародним законодавством. Відомо, що у рамках зусиль міжнародної спільноти робиться багато дій, щоб затримати Росію через блокування, санкції, фінансово-економічні обмеження, політичне ігнорування та військово-фінансову підтримку України [12].

На сьогодні до основних стратегічних пріоритетів у нашій співпраці є відносять можливість забезпечити принципи верховенства права, право вести політичний діалог, захищати суверенітет та територіальну цілісність держави, а також мобілізувати міжнародну спільноту до подальшої співпраці. До цього списку додають потребу зміцнювати Українську обороноздатність, енергетичну та ядерну безпеку в усьому світі, розвивати наукові технології, і захищати Україну від активних ворожих дій. До початку вторгнення Росії на суверенну політичну територію України, керівництво нашої країни зіштовхнулось з проблемами глобальних викликів, які намагались подолати, залишивши пріоритетним збереження взаємовигідного партнерства з Сполученими Штатами Америки [18]. Не залежно від криз, складних договорів, звинувачень у корупції, які створювали чимало проблем у наших стосунках з іншими країнами, ми незмінно рухались до розквіту нашої держави, робили все, для збереження підтримки з боку США, які завжди залишались основним гарантом нашої безпеки. На сьогодні, в умовах, коли окуповано значну частину території України, США продовжує неухильно дотримуватись позиції реалізації гарантій нашого суверенітету та територіальної цілісності, незалежності і непорушності українських кордонів. Принаймні на рівні офіційної риторики США не визнають окупації Криму, Донецьку та Луганська, прагнуть до повернення їх до складу України, про що наголосив Президент Джо Байден у грудні 2023 року. На правду маємо зазначити, що не лише США, а й весь цивілізований світ не визнає окупацію цих територій ні за яких умов [22].

Загальновідомим є те, що США є державою, яка є найбільшою нашою країною-донором та партнером, який надає найбільші об'єми допомоги Україні. Саме

завдяки їм, наша країна спроможна підвищувати обороноздатність та оновлювати свої Збройні сили. Окремим напрямом, окрім допомоги від США, Україна має можливість отримувати значний рівень військово-технічної допомоги від НАТО, але знову ж таки за підтримки Сполучених Штатів. Допомога на рівні євроатлантичного альянсу існує вже значний період, оскільки ще у 2014 році Альянсом було затверджено роботу 5 фінансових трастових фондів, де було акумульовано суму близька 5,4 мільйонів євро [9]. Тут дослідники зауважують, що до одних з головних досягнень у військово-політичному співробітництві стало внесення в оборонний бюджет США починаючи з 2016 року 300 мільйонів доларів у якості військової допомоги. З 2016 року, від 15 березня, Україні надають комплексну допомогу, яка має назву “Комплексний пакет допомоги для України”, схвалений та реалізований НАТО. У документі заявлялось, що метою пакету допомоги є допомога Україні зі створення більш дієвої та ефективної оборонної структури, а також щоби посилити цивільний та демократичний контроль з боку євроатлантичних структур за роботою над цими проектами. Цей пакет дав поштовх розвивати військову галузь, і на сам перед вести ефективну боротьбу у протидії гібридній війні [16]. Окремо від реалізації цих проектів, Міністри оборони країн-членів НАТО погодились з умовою про те, що Мінські домовленості можливі як шлях до сталого врегулювання російсько-українського конфлікту. На цьому тлі вони закликали сторони виконати ці домовленості. Маємо зазначити, що ще тоді висловил підтримку у врегулюванні гібридної агресії з боку не лише з боку США та НАТО. З подібними заявами виступили багато інших країн світу. Всі вони закликали до дотримання суверенітету і територіальної цілісності України, наголошуючи, що члени Альянсу не мають можливості визнавати незаконну та нелегітимну анексію Криму [11].

До наступних важливих кроків у розвитку міждержавних відносин та у сфері військово-політичного співробітництва України та США стає проведення спільних командно-штабних військових навчань. Ще у 2015 році вперше провели най більш

масштабні та тривалі навчання, що мали назву “Fearless Guardian-2015”. Під час цих навчань було показано всебічну підтримку з боку Сполучених Штатів українському військовому компоненту. Наступні навчання у Львові, що відбулись 2016 року на Яворівському полігоні, і мали назву “Репід Трейдент-2016”, забезпечили пряму чи не пряму участь партнерів зі США, Канади, Великобританії, Болгарії, Литви, Туреччини й інших держав. Загалом у них бзяли участь 1800 військовослужбовців різних родів військ із 13 країн світу [13].

Починаючи від 2016 року у Багатонаціональному об’єднаному комітеті з питань військового співробітництва почали здійснювати моніторинг та оцінювати військові потреби України щоб визначити пріоритетні напрями у співробітництві щодо надання військового обладнання та дорадчих документів. Паралельно було розпочато здійснення підготовки військових кадрів. Окремо виділяють питання, які стосувались співпраці України та США у напрямках, що реалізували безпекові місії у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення. Це стосувалось і контролю щодо всіх видів озброєння та розброєння і зменшення біологічних загроз. Тоді Україна за підтримки Сполучених Штатів Америки продовжувала здійснювати реформи у секторі оборони та національної безпеки. У той час відбувається й трансформація у системі управління кадрами та підготовкою військовослужбовців, аби досягти мети мати більшу ефективність співпраці з НАТО [34].

Не варто лишати уваги і проблематику забезпечення безпеки на нашому державному кордоні. Ще на початку 2015 року рівень міжвідомчого співробітництва набуває особливого значення у роботі Посольства США та Державної прикордонної служби України. До його першочергових пріоритетів відносили потребу формувати систему ранньої виявленої загрози на морській ділянці кордону. У цьому напрямі співробітництва було схвалено у якості першочергового саме цей вид співпраці, що передбачало можливість формувати телевізійне та візуальне співробітництво, зону радіотехнічних спостережень на узбережжі, здатність проводити модернізацію корабельного складу у Морській

охороні Державної прикордонної служби. Також було посилено потенціал для персоналу, що взаємодіє з відомствами зі здійснення контролю та може висвітлювати надводну обстановку, недопускати іноземного вторгнення, незаконне переміщення зброї, боєприпасів чи засобів терору через морський шлях.

Однак, поряд із цим на шляху до співпраці у напрямках, що розвивають американсько-українські військові та політичні відносини існувало багато загроз, що могли зводити усі ці успіхи до нульових відміток. Тому нашій державі варто бути уважною та обережною аби необдумані дії стали якщо не неможливими, то мінімальними. За умови відсутності прогресивних змін щодо можливостей посилювати принципи верховенства права в Україні та низького порогу прозорості на різних управлінських рівнях, партнери часто виказували сумніви щодо можливостей провести реальні заходи щодо боротьби з корупцією. Тривала у часі відсутність сталого набору засад для демократичних процедур цивільного контролю щодо діяльності сектора безпеки та оборони часто грали злий жарт зі здобутками наших відносин з партнерами. Всі ці виклики та загрози впливали на рівень довіри американських партнерів до нашої держави, та скорочували діючі програми та ініціативи з розвитку військових допомоги та співпраці [29].

Зрозумілим для всіх є те, що, що у будь-якому пакеті допомоги закладено обіцянку з нашої сторони про те, що ми будемо нарощувати свій військовий потенціал, щоби ставати не тільки надійним, але й військовоспроможним партнером для наших союзників. Першою і чи не головною загрозою, що може завадити нашій країні розкривати свій значний потенціал є корупція. Боротьба з нею є індикатором ефективності влади, тож антикорупційний рух це не тільки іміджева, але й професійна складова владних відносин. Тому потреба запровадити дієві засоби антикорупційних дій, нов, жорсткі принципи судової реформи у нашій країні, постають як гарний спосіб вирішити багато проблем у багатьох галузях, які потребують підвищення ефективності у своїй діяльності. Це стосується і проведення військових навчань, і економічних новацій, і управлінських змін, аби

покращити нашу воєнну спроможність.

Тож маємо зазначити, що співпрацю зі США варто сприймати у якості стратегічно пріоритетного завдання для національної безпеки України. Не варто забувати і про політичні пріоритети та дипломатичний діалог, які постають як основа, щоб здійснити дипломатичні успіхи та дотриматись принципів верховенства права. Значну вагу має мобілізація міжнародної спільноти для захисту суверенітету та територіальної цілісності нашої держави. Як реальну перспективу для зміцнення нашої обороноздатності та можливостей підтримати національну безпеку, сприймають рівень захищеності в енергетиці та ядерній сфері. Важливою компонентою тут є реформи, які забезпечують розвиток науки, економіки та соціальної сфери, а також процесу впровадження нових технологій.

Висновки до першого розділу

Проблематика діяльності України у дипломатичній сфері, на прикладі міждержавних відносин з США. Після розпаду Радянського Союзу, наприкінці ХХІ століття зростає взаємний інтерес держав пострадянського простору до США, і взаємний інтерес з боку американської дипломатії до пострадянських республік і України зокрема. Сполучені Штати Америки мають багаторічні практики у реалізації кадрової політики та ефективного реагування щодо сучасних викликів та загроз сучасної глобалізації. Робота дипломатичного корпусу Сполучених Штатів Америки відрізняє вміння враховувати глобальні тенденції у світовій політиці та конкретному регіоні. Проте у світлі нових викликів та загроз, дипломатія Сполучених Штатів Америки активно змінювала своє бачення проблем тогочасної Європи та адаптувалась до реалій нових міжнародних процесів. Система противаг та узгоджень запропонована дипломатичними представниками США довго демонструвала свої ефективні практики багато років. Вміння оновлювати свої пріоритети аби вирішити сучасні виклики та загрози залишає американців на перших місцях міжнародної політики. Вивчення та застосування такого досвіду постає як важлива мета української держави, яка проходила тоді етап свого державницького становлення та набуття нових форм державного будівництва і формування міжнародної політики.

Тож відносини між нашими державами поступово ставали по справжньому партнерськими, заснованими на важливій та взаємовигідній співпраці, яка і тоді і тепер мало суттєве значення не лише для обох наших держав, а й для багатьох регіонів на євразійському просторі.

РОЗДІЛ 2. ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИН У ХХІ СТ

2.1. Політична та дипломатична складові у міждержавних відносинах

На початку 21 століття США та Україна набули нових статусів, як активні учасники у геополітичних процесах, які спрямовуються на зміцненні стабільності, демократичних процесів та їх розвиток у різних частинах у світі. Для того періоду відносини між державами набували нової якості та виміру, а також значень у стратегічному співробітництві. Відповідно у відносинах між Україною та Сполученими Штатами, у їх пріоритетних напрямках ставали предметом відповідної уваги, оскільки країни завжди констатували важливість у всіх аспектах співпраці. Поряд із цим, країни визначали поле свого культурного, економічного, політичного та безпекового співробітництва. Для періоду міждержавної співпраці активні дії обох країн були спрямовані на реалізацію безпеки та спільну боротьбу з глобальними загрозами. Період співробітництва у оборонній сфері, процес підтримки демократичної ініціативи, підписані спільні угоди, а також особливості економічного обміну активно розвивались між Україною та США [39].

Варто відзначити, що міждержавні відносини визначались, на початку 21 століття, високим рівнем співпраці та взаємодії спеціальних служб. Від моменту початку повноважень Дж. Буша, який відмовлявся від практики, яка була характерна для попередників, що стало розквітом нашого партнерства. Це період росту потенційної ролі України у центральній та східній Європі. Однак, адміністрація Дж. Буша зосередила свою політику у напрямку нормалізації відносин з Російською Федерацією, тож демонструвати інтерес до проблематики міждержавних відносин з Україною стало для Сполучених Штатів Америки питанням другорядним. У контексті відносин між Вашингтоном і Кремлем, відносини між Вашингтоном і Києвом були доволі млявими, створювалось враження, що в адміністрації США взято паузу у міждержавних відносинах.

Дослідники вказують, що переломний момент це 27-29 квітня 2009 року, коли відбувся візит державного секретаря Девіда Ліптона у Київ, який сприймався як сигнал того, що Україна і надалі залишається для США у якості стратегічного партнера. При цьому було вказано, що переглядати відносин між США та Росією не буде відбуватися за рахунок України [30]. До пріоритетних на той час питань було визначено енергетичні, питання безпекового характеру та торгівельну проблематику. Після корекції зовнішньополітичних пріоритетів США, міждержавні відносини почали змінюватись на краще, і, відповідно, розпочався новий етап у стратегічному партнерстві. У сучасному контексті, на тлі глобальних викликів створюється гостра необхідність зміцнювати співпрацю та переосмислювати міждержавні відносини. Поряд із цим розвивалось співробітництво між США та Україною у напрямі підтримки прав людини, демократичних свобод та забезпечення безпекової компоненти України. Важливої уваги надавали політичній співпраці, було підписано спільні договори, угоди та пакти та продовжено співпрацю щодо вирішення міжнародних конфліктів та підтримку реформ у сфері права.

Важливим елементом стала економічна взаємодія, яка опиралась на торгівельні угоди, спільні інвестиції та розвиток інфраструктурних проектів. Достатньо важлива частина нашої співпраці є підтримка галузевої економічної співпраці та реформування цього сектора загалом, що сприяє зростанню та забезпечує стабільність обох економік. Поряд із цим відбуваються процеси культурного обміну, студентська академічна мобільність та розвиток освітніх програм, які постають як основа для взаєморозуміння та можуть зближувати наші суспільства.

Від початку 21 століття стало зрозуміло, що до пріоритетних напрямів відносять важливі сфери у стратегічному співробітництві та боротьбі з наслідками глобальних викликів, потреба зміцнювати дружбу та взаємодію між народами обох держав, аби забезпечити міжнародну стабільність. У цих напрямках висвітлились важливість контексту економічного та геополітичного перетворення. Важливо

створити основу аби реалізувати подальший розвиток та співпрацю в майбутньому. На початку 21 століття відобразилась глибина у розумінні важливих спільних цінностей та цілей [36].

Дослідники виділяють наступні кроки у співпраці двох країн:

- Рівень безпекової та військової співпраці (під час розгляду контексту певного геополітичного виклику, можна стверджувати, що співпрацю галузей оборони та безпеки вважають пріоритетом в обох країнах. США можуть надавати підтримку для України у багатьох аспектах військової допомоги. Тут і технічна підтримки та можливості активного тренування наших військових, де їх навчають техніці ведення бойових дій, а також надають навички володіння новою наданою зброєю).
- Процес економічної інтеграції та інвестицій (що дало можливість розширити сферу торгівлі та економічні зв'язки щодо ключевих аспектів у нашій співпраці. Важливого значення надають поверненню американських інвестицій на терени України, а також розвитку спільних економічних проєктів, які мають відношення до імпорту, експортних можливостей, торгівельної спроможності, а також інфраструктурних проєктів).
- Проблематика енергетичної безпеки та співпраці в енергетичних програмах (Сполучені Штати Америки можуть співпрацювати з розвитку енергетичних потужностей, а також підвищувати енергоефективність, що у контексті програм диверсифікації, можуть постачати енергію для України).
- Процес підтримки демократичних процесів та реформ. Від початку міждержавних відносин Сполучені Штати Америки підтримували Україну щодо впровадження демократичного змісту в реформах, а також побудові розвиненої правничої системи та способів боротьби з корупцією. Значну роль тут завжди відводили можливостям підтримати громадське сіспільство.
- Особливості культурного та освітнього обміну. Під цим розуміють взаємне розуміння та підтримку міжнародної співпраці, яка сприяє активному розвитку культурного та освітніх обмінів. Такі програми пришвидчують обміни студентської

спільноти, викладацьких та мистецьких колективів. Це сприяє глибокому взаєморозумінню між народами та додає обом культурам взаєморозуміння, розкриває невідоме та цікаве.

- Проблематика, що стосується кібербезпеки та інформаційної боротьби. Спираючись на ріст кількісного складу кіберзагрози та різних кібератак, співпрацю у напрямку кібербезпеки вважають дуже важливою у міждержавних відносинах. Процес обміну досвідом та оновлена технічна допомога допомагають зміцнити інформаційну безпеку та імунітет до цих проблем.

- Можливості підтримки за можливих гуманітарних криз та екологічних проблем. Мають на увазі активну співпрацю щодо вирішення гуманітарної кризи. Це може бути природна катастрофа чи конфлікт, або потреба провести спільні заходи щоб розв'язати екологічні проблеми, що також зміцнює взаємне партнерство.

Реалізація цих напрямів обумовлюється загальним інтересом США та України, відтак це відповідає загрозам щодо сучасних викликів, та сприяє зміцненню принципам стратегічного партнерства між державами.

Дослідники роблять висновки, що у пріоритетних напрямках у відносинах Україна та США на початках 21 століття мають відобразити глибину спільної відповідальності за спільні дії, основи розвитку та міжнародної стабільності. Освітні програми та культурні обміни, спільні принципи співпраці щодо політичної, економічної та енергетичної сфер, важливі заходи безпеки, роботи з протидії щодо агресії мають покласти основу для двостороннього співробітництва та дає поштовхи щодо протидій світових викликів у багатьох питаннях, аж до спроб вирішити кліматичні проблеми [35]. На фоні збройного конфлікту, що тепер палає на території України, ми вимушені заручитись максимальною підтримкою Сполученими Штатами Америки. Обидві держави ще до початку військових дій активно розбудовували спільні умови щоб співпрацювати, та бути ефективними союзниками. Тому, якщо спиратись на зміст документів, які були підписані між державами щодо протидії агресивним діям Росії від моменту, коли було анексовано

Крим в 2014 році. Учені зазначають, що Сполучені Штати не визнавали цієї агресії та наступну окупацію східних областей України [63]. Зрозуміло, що у рамках стратегічного партнерства мало потребу притягнення Росії до відповідальності щодо порушень принципів міжнародного права, основ нормативних принципів та договорів. У цьому контексті до важливих рішень відносять є те, що США продовжують підтримувати Україну щодо отримання чіткого статусу партнерів НАТО з принципом розширених можливостей. Паралельно з цим, можна виявити значну допомогу щодо реформування армії та навчання її особового складу. Тож від початку дипломатичних відносин Сполучені Штати Америки виступають як відданий партнер щодо забезпечення України безпековою компонентою [63].

Наша державність у її становлення та розвитку проходить складний період відстоювання своєї незалежності. В своїй історії, сотні років Україна зазнавала тиску тоталітарних держав та імперій, де найчастіше українець зазнавав тиску та пригнічення на етнічній основі. Після відновлення незалежності перед державою постав складний вибір щодо свого подальшого напрямку. Цей вибір був і свідомісний і цивілізаційний де існувало багато розбіжностей у думках у громадян, існувала невизначеність у владі, коли існували паралельні погляди в бікзближення з Росією з однієї сторони, та бажанням рухатись у бік процвітаючих європейських держав з іншого, що й поставило нашу країну перед складним цивілізаційним вибором.

Від початку незалежності відбулась зміна геополітичного становища регіону, оскільки перестав існувати СРСР. Тому Україна потребувала формування своєї власної, ніким не керованої зовнішньополітичної стратегії. Від цього моменту держава мала визначитись, оскільки Україна розташована одночасно і у вигідному і у складному геополітичному становищі. Це пояснюють тим, що Україна знаходиться на перетині двох євразійських «світів». Дослідником І. Артёмовим зазначалось, що: «Україна лежить на перехресті різних за векторами геополітичних інтересів та є буферною зоною між західною цивілізаціями та східною» [1, с. 8].

Відтак, можливість обирати один з багатьох зовнішньополітичних курсів було складно, оскільки як з одного боку багатьом громадянам було важко відходити від основ російського колоніалізму, щоби неопинитися на роздоріжжях вибору і потреби обирати правильний шлях. Для інших людей було протродне бажання обирати європейські напрями розвитку демократії та європейських принципів існування. Тому вибирати один з колективних напрямів було доволі складним завданням. Проходили досить складні процеси, що вимагають пошуків одного з векторів у зовнішній політиці, тривали складні роздуми громадян та політичної еліти відносно зовнішньополітичного курсу нашої держави [26].

У політичних відносинах України та Сполучених Штатів від часу їх укріплення, наш стратегічний партнер почав відігравати ключову роль у формуванні міждержавного порядку. Важливість у нашому партнерстві показують усі дипломатичні процеси та спільні зусилля з боку обох країн аби забезпечити безпеку, розвиток демократії та вирішення глобального рівня викликів. Міцні зв'язки було встановлено за допомоги низки спільних угод, прийнятих декларацій та активного рівня у політичній взаємодії, що стало поштовхом та напрямом щодо розвитку не тільки США та України, а й світу в цілому.

Від початку незалежності України в 1991 році було розпочато активні міжпарламентські контакти. Від середини 90х років кілька народних депутатів в Україні об'єднались до Депутатської групи у Верховній раді з розвитку міжпарламентських зв'язків із США. З часом група стала найбільшою за чисельністю в тогочасному українському парламенті. У той же період, у 1997 році створили Український конгресовий кокус для роботи у Палаті представників. Особливу увагу його роботі та важливу роль у створенні цієї структури відіграв Український конгресовий комітет Сполучених Штатів Америки та президент його Вашингтонського відділення [5]. Відтоді і до тепер Український кокус залишається як одним із найбільших таких об'єднань у структурі конгресу США. У його склад входять приблизно до чотирьох десятків членів у Палаті представників від

Демократичної та Республіканської партійних структур. В комітетах сенату США в лютому 2015 року також створили Український кокус, який налічував у різний час до двох десятків сенаторів. До одного з головних інтересів України у рамках цього кокусу є питання з надання Україні щорічних виплат у фінансовій допомозі та схвалення законопроекту про спорудження у Вашингтоні Меморіалу пам'яті жертв Голодомору (1932-1933 роки). Паралельно вели роботу, аби вилучити нашу державу зі списків держав, на які розповсюджувалась дія поправки Джексона-Веніка. Активно провадили роботу, щоб ухвалити та ініціювати ряд резолюцій та законодавчих актів з підтримки України щодо протистояння агресії зі сторони Росії [13].

На сьогодні в Конгресі США існують чіткі принципи двопалатної та двопартійної позиції щодо можливостей посилити підтримку територіальної цілісності та суверенітет України. Іде робота щодо сприяння євроатлантичному прагненню і зміцненню безпеки в енергетичній сфері, та щодо можливостей розширити оборонну та безпекову допомогу для нашої держави. На сьогодні, дослідники констатують, що за такими напрямками, як можливість надати фінансову, безпекову, економічну та політичну допомогу увага робота іде значними темпами. Поряд із цим реформи з модернізації економічної складової нашої співпраці є важливими процесами із забезпечення стабільності у міждержавній взаємодії.

У Конгресі, від початку 2014 року були представлені десятки конструктивних законопроектів та резолюцій щодо допомоги нашій державі. Слід відзначити такі документи, як законодавство щодо Закордонного мовлення в США, документи, що регулюють умови заборони імпорту російської нафти, а також резолюції щодо Підтримки української свободи, Підтримки національної та територіальної цілісності, акти щодо принципів підтримки демократичних основ суспільства, що є важливим законодавчим ґрунтом для нашої незалежності [7]. Маючи на меті подальше заглиблення до американсько-українських відносин та

міжпарламентського діалогу, в 2017 році головою Верховної Ради України та спікером Палати представників Конгресу США було підписано оновлений Меморандум про співробітництво між вищими законодавчими органами обох держав. У цьому документі були закладені конкретні дії, спрямовані на те, щоб розширити двохсторонню взаємодію на рівні законодавчих гілок влади.

На саміті НАТО в Мадриді, президент США Джо Байден пообіцяв допомагати Україні настільки швидко та довго, наскільки це буде потрібним, щоб Україна не прогнала у цій війні, оскільки наше бачення перемоги відрізнялось у багатьох питаннях. Важливим для наших інтересів, було те, щоб у столиці США Вашингтоні лунали голоси саме щодо захисту та можливостей переглянути теперішню дозовану стратегію Білого Дому. Тут важливим є те, щоб вона не просто дозволяла підтримати наш статус кво на полі бою, але й давала можливість Україні отримувати суттєву перевагу у безпосередніх військових діях і, у відповідності до фактичних реалій, могла б допомогти розпочати дії з деокупації та звільнення окупованих територій [39].

Однак, на тлі швидких військових та політичних змін, цю стратегію варто переглянути та, обговорити у найближчий час та уніфікувати всебічну підтримку Сполучених Штатів Америки у всіх напрямках нашої співпраці. Загальновідомим є те, що американці від самих початків війни достатньо скептично поставились до подібного типу переговорних процесів. На думку американських партнерів, подібного роду переговори не мають відволікти обидві сторони від інших важливих та гострих проблем, як, до прикладу, налагодження постачання озброєння. Однак, проблематика можливості повернутися за стіл переговорів, і як альтернативу можливість збільшити військові постачання, залишаються популярним треком у середовищі прогресивного крила Демократичної партії. Критика активно лунає до адреси конгресменів з прогресивних кіл, які свого часу можуть голосувати за підтримку надання пакетів військової допомоги Україні. Такого типу критика лунає не тільки від ідеологічних однодумців, які і на тепер продовжують вважати,

що вони мають боротися про мир для нашої держави, а не про перемогу України. Щодо цих питань, як вважає значна частина американського істеблішменту, то мир важливіший за війну, навіть за умови поступок з боку України. Однак, інша Америка, з її розумними людьми в обох партіях, має чітке уявлення, що Путін не має наміру зупинитися на Україні, і ми виступаємо для Європи як її важливий щит [10].

У відносинах між США та Україною завжди існували різні рівні у стратегічному партнерстві. Так у жовтні 1996 року міністром закордонних справ України та американською стороною у столиці США вперше було визначено статус для двохстороннього співробітництва. Згодом для стратегічного рівня у наших відносинах було зроблено підкріплення у вигляді спільних заявах Президента України та Сполучених Штатів. Обопільну підтримку було висловлено і у 2000 та 2005 роках, чому сприяла Хартія, яку підписали 19 грудня 2008 року. У ній визначили перелік основних пріоритетів та принципів для двохсторонньої взаємодії [20]. У той час в Україні продовжували вести доволі довгі дискусії що визначали її зовнішньополітичний вибір. Однак такі події, як анексія Криму, спроби загарбати території, військові дії на Сході України, остаточно підштовхнули до вирішення питання щодо подальших планів дій з євроінтеграції [24]. Як зазначалось у роботах В. Кваші, інтеграційний пласт у вибор державою свого розвитку мають багато аспектів, де основними є економічні, політичні та правові взаємодії [24, с. 113]. Маємо відзначити, що у нашій державі ці аспекти можуть мати надзвичайно важливе значення. В українському контексті це відображено у тому, що правничі аспекти мають на меті зберегти державність і цілісність територій, політичні аспекти мають забезпечувати перспективи для майбутнього України, а економічні - принципи сталого розвитку України [24].

У той же період, конкретно у 2003 році, Міністерством закордонних справ України було проаналізувало та зроблена спроба сформулювати основні вектори у зовнішній політиці нашої держави. Вони ґрунтувались на принципах

багатостороннього розвитку щодо інших країн, передбачалась інтеграція до Європейського Союзу та НАТО, а також прийняття активної участі у існуючому пулі міжнародних дипломатичних ініціатив [42, с. 6]. Процес європейської інтеграції поступово відрізає можливості зв'язків з євразійською складовою в геополітиці – Росією. Відтак, Україна концентрувалась на отриманні досвіду життя згідно європейських стандартів та співпрацю з демократичними країнами.

У цей час було ухвалено концепцію «Основні напрями зовнішньої політики України». Документ було підписано у 1993 році. Він мав на меті окреслення напрямів та співпраці щодо міжнародних організацій. У ньому зазначалось, що наша держава виступає проти будь-якого військового втручання на нашу територію, і виявляє бажання до співпраці у політичних та військових вимірах. Україна виступала за співпрацю у різних сферах суспільного життя і налагодження зв'язків у культурі, економіці, науці тощо. У документі зазначались параметри відносин та співробітництва України з НАТО: «Україна планувала збільшувати рівень для своєї участі в Раді Північноатлантичного співробітництва. Паралельно було сприяння для розвитку тенденції для поетапних трансформацій у цих організаціях де у частині нових систем у загальноєвропейській безпеці, для використання їх у взаємодії з Хельсінкським процесом» [15, с. 149].

Як вже зазначалось, у результаті розпаду СРСР Україна опиняється на вістрі США-Європа-Росія, що фактично визначало головну роль у реалізації зовнішньої політики для нашого регіону Сполучених Штатів Америки. Саме тому, для наша країна бере єдино правильні зовнішньополітичні вектори і розвиває різні рівні співпраці із Сполученими Штатами Америки. Тож, як зазначає Чекаленко Л., ключові фактори що забезпечує стабільність у світі та регіоні, та сприяли прогресу для нашої країни залишається високий рівень співпраці зі Сполученими Штатами Америки [26, с. 103].

Крізь призму цих процесів коректно звертати увагу на бачення зі сторони США на Україну у її реалізації свого зовнішньополітичного вектора розвитку

держави. Для Сполучених Штатів було важким завданням виокремлювати будь-яке нове державне утворення після розпаду СРСР. Тому до деякого часу у Сполучених Штатах дивилися на проблеми України крізь призму російських інтересів. Однак, Україна, яка обрала курс на Захід, постійно доводить своїм партнерам, що вона є важливий та корисний політичний гравець у міжнародній спільноті. До прикладу, дослідник Чекаленко Л. у своїх наукових розвідках зазначає, що від початку свого становлення Україна мала сподівання, що буде позитивним рішенням щодо питань обмеження двосторонньої торгівлі, які були введені Конгресом Сполучених Штатів ще в 1974 році. Однак цю поправку скасовали тільки у 2008 році і надали Україні більше можливостей щоб розвивати торгівлю між двома країнами [26, с. 108].

На цьому фоні відбувався постійний процес, щоб нагромадити принципи тоталітарної практики, пропаганду та неправду, щоб постійно впливати на громадян України. Орієнтовані на Росію частини політичної еліти також входили до частини політики російської сторони щоби насадити антиєвропейські та антизахідні цінності. Однак, у 2013 році, коли почалась Революція Гідності, та відбулась анексія Криму, що привело до захоплення території нашої держави, вкотре відкрили загарбницьку політику та тоталітарну сутність російської держави.

Від проголошення незалежності, в Україні поставало питання складного вибору – обирати напрям від багатовекторної до єдиноспрямованої зовнішньої політики. Географічним фактом є геополітичне розташування нашої держави, що несе одночасні складнощі та надає вигідні можливості для розвитку. Від самого початку державного будівництва ми мали на меті забезпечувати своїх громадян можливостями безпечного життя, у розвиненій та незалежній країні, з загальноприйнятими демократичними цінностями та економічним зростанням. Проте, втручання у внутрішні процеси незалежної держави весь час здійснювала Російська Федерація. Від початку складних процесів в Україні у 2014 році, зовнішньополітичну ситуацію неможливо було назвати просто вирішуваною, коли

відверте вторгнення росіян призвело до перегляду нашого зовнішньополітичного курсу тільки у європейському напрямі.

Тому, під час широкомасштабного вторгнення, від початку 2022 року Президент Володимир Зеленський провів багато телефонних розмов з Президентом Джо Байденом відносно ключових питань безпекових рішень для України, а також перспектив активізації зусиль з мирного врегулювання військових дій. У широкому дипломатичному дискурсі продовжують обговорювати питання, що посилюють можливість надати економічну, гуманітарну та оборонну підтримку Україні. У цьому контексті 25 квітня 2022 року обговорювали питання додаткової оборонної допомоги та можливості посилити санкційну політику проти РФ [21]. США від початку дипломатичних відносин були і продовжать бути найбільшими донорами з надання технічної та фінансової складових допомоги Україні. Зрозуміло, що Сполучені Штати Америки надавали важливого значення у сприянні Україні щодо відстоювання нашої територіальної цілісності та державного суверенітету. Як наші партнери, вони працюють у протидії російській агресії та мобілізують міжнародну спільноту, зміцнюють обороноздатність та енергетичну безпеку. Не варто забувати про можливість залучити міжнародну допомогу та зміцнити верховенство права в Україні. Договірну та правову двосторонню базу американсько-українських відносин складають понад 150 міжнародних документів, які постійно доповнюють нові. Паралельно з цим, обидві держави постають як сторони у понад 100 діючих багатосторонніх міжнародних угод [20].

На рівні консульських зносин пріортетом для України постає низка питань щодо захисту прав людини та інтересів юридичних та фізичних осіб. Тут іде й можливість забезпечити гідні умови для проживання і усиновлення дітей в Сполучених Штатах, або питання лібералізації у візовій політиці з боку США. У міжпарламентській співпраці також зберігається позитивна динаміка. Групи зі сприяння Україні можуть відігравати значну роль щоб розвивати двохсторонні відносини у Сенаті та Палаті представників у Конгресі США, а також у середовищі Депутатської групи з

міжпарламентських зв'язків, яка діє у Верховній Раді України. Досі важливий фактор, де реалізують співробітництво, залишилась перебування українців на території США. Не втрачають важливості зв'язки для української громади на обох територіях та забезпечувати етнокультурні потреби.

Отож, у політичних відносинах та дипломатичних ініціативах України та США відображаються важливі етапи у співпраці з міжнародного порядку. Можливість підписати угоди, реалізація спільних ініціатив та декларацій є ключовими щоб розвивати відносини, постають як свідчення важливої співпраці щодо підтримки демократії та розв'язати глобальні проблеми та забезпечити безпеку. Ця співпраця показує доволі значні дипломатичні зусилля, вона постає як важливий фактор для вирішення сучасних викликів. Тут і історично і фактично відносини США та Україна підтвердили свої потенціальні можливості та обопільну важливість для створення прогресивних та стійких підвалин для світового порядку.

2.2 Економічний та інвестиційний клімат

На фоні стрімких процесів, що спонукають розвиток економіки та відносин між державами, ключові ролі у розбудові та у процесі формування глобальної стратегії щодо умов економічного розвитку, основну роль мають відігравати власне держави та їх стратегічні умови до співпраці. Інвестиційні проекти, пакети допомоги та економічні відносини України та США набувають значення не тільки як стратегічне партнерство, але й стають джерелом нової можливості зростати для обох економік. Посередництвом торговельних угод, спільних економічних ініціатив та інвестицій Україна та США встановлюють значимо помітні умови фінансових та економічних зв'язків. Ці угоди та система відносин мають відігравати важливі ролі для розвитку та формування бізнесової співпраці. Ці документи створюють сприятливий клімат щоб розвивати інновації та ринки обох економік.

Останні роки, Україна та Сполучені Штати демонструють стійку тенденцію яка характеризує позитив у двохсторонній торгівлі. Однак, неочікуваною для 2020

року стала значна економічна криза, яку викликав COVID-19. Ця пандемія призвела до проблем в економіці та завдала негативного впливу щодо динаміки у розвитку двохсторонніх питань товарообміну та економіки у світі. Однак, у 2021 році обсяг торгівлі почали зростати. Згідно даних Державної служби статистики України, обсяги зовнішньоторгівельного обороту України та США щодо інших країн світу посіли 8 місце у порівнянні з іншими нашими партнерами. У загальному обсязі торгівля між Україною та США зросла на 24 відсотки, експорт показав ріст до 46,7 відсотків, а імпорт на 9,5. Щодо загальних обсягів експорту до США, то з 2021 року переважають чорні метали та вироби з цієї сировини, а також руда, шлак і зола, жир та олії, що мають тваринне походження. У рамках загального імпорту із США у 2021 році переважають поставки багатьох одиниць наземного транспорту, паливно-мастильних матеріалів, ядерного палива, технічних засобів та електричних машин [22].

Згідно даних Національного банку України щодо стану економіки України, на 2021 рік, залучили 920,6 мільйонів від США. Зрозуміло, що до одного з тих, хто може робити особливим умови виходу на умови роботи амеиканського ринку відносять принципи безмитного режиму для значної кількості товарів вироблених в Україні. Ця робота відбувається у системі Генералізованої системи префарацій США. З цією метою засновано ГСП. Подіявідбулась 1 січня 1976 року у відповідності з Законом США «Про торгівлю». Умови документу підвищують конкурентноспроможність експортних можливостей для окремих груп товарів з України конкурувати на ринку Сполучених Штатів Америки. Цей же документ знижує витрати для української сторони через процедуру безмитного режиму торгівлі.

У 2008 році підписали Угоду щодо торгівельного та інфестиційного співробітництва. У цьому документі 2 стаття передбачала створення Українсько-Американської Ради з питань торгівлі та інвестиційних відносин. Вона стала як основа міжурядових механізмів щоб поглибити та розширити інвестиційно-

торгівельне співробітництво [20].

Також в США існує Американсько-Українська ділова рада (USUBC). Її завданням є сприяння щоб розвивати та поглиблювати двухсторонні ділові зв'язки посередництвом регулярної взаємодії. Також достатній вплив здійснює ділова асоціація та Американська торгівельна палата в Україні. Ця структура позиціонує себе як неприбуткова організація, яка має на меті об'єднати понад 50 країн світу. Всебічну підтримку вітчизняним експортерам надає ця організація. Для неї одним з важливих напрямів роботи є розширення географії ринків збуту, забезпечення галузевої диверсифікації для всього вітчизняного експорту. Від початку квітня 2013 року починає діяти Рада експортерів та інвесторів (PEI). Вона покликана забезпечувати та реалізувати національні пріоритети, захищати та сприяти розвитку економічних інтересів, сприяти виходу українських імпортерів до зовнішніх ринків та залучати прямі іноземні інвестиції до економіки країни [30]. Для рамок цієї її співробітники організації здійснюють оперативну інформацію щодо виробників з інших країн та моніторять їх ринки на постійній основі. Ці дії здійснюють для того, щоб інформувати виробників відносно можливого розширення присутності України на аренах світового ринку, та для того, щоб зацікавлювати іноземні компанії налагоджувати контакти. Зрозуміло, що інвестиційні пропозиції від США до України можуть охопити різні галузі економіки. До них відноситься: енергетика, фінанси, інформаційні технології, сільськогосподарське виробництво та інші. Ці інвестиції здійснюють величезну підтримку для розвитку України.

Якщо розглядати цю проблему детально, то, до прикладу, в сфері енергетики компанії з США можуть інвестувати газовидобувну галузь чи в розвиток джерел відновлювальної енергії та проектів з енергоефективності. До об'єктів державних інтересів відносять питання фінансового сектору, зокрема сферу банківських послуг. До важливих напрямів розвитку відносять можливості фінансів та страхування різних проектів. Важливими проектами є інвестування до інформаційних технологій. Представники американських компаній активним

чином ведуть співпрацю з українськими спеціалістами у інформаційних технологіях, сферах розвитку та розробці питань програмного забезпечення. Сюди ж відносять і інновації та технічну підтримку. Важливою буде згадка щодо інвестицій до сільського господарства, що виступає як запорука відразу двох важливих речей для всіх суспільств: робочі місця та продукти харчування. США намагались покращувати та створювати новітні технології та методології вирощувати та підвищувати ефективність агропромислового сектору. На загал інвестиційні процеси можуть охоплювати основи багатьох галузей та підтримки нашої держави для створення спільного майбутнього [17]. Дослідники стверджують, що розвиток сектору інфраструктури, у якості транспортної мережі, у зв'язку будівельною індустрією, подає великого значення для обидвох держав. Це сприяє полегшенню контактів посередництвом розвитку доріг, залізничного сполучення, портів і може створити базу для зручного та ефективного руху до реалізації спільних проектів. Поряд із цим, великі американські компанії активно роблять інвестиції для розвитку українського бізнесу, підтримують стартапи через різноманітні програми та фонди, що забезпечує сприяння для створення нових робочих місць.

Значного впливу у розвиток інвестицій має і сектор освіти. Конкретні наукові проекти, що розвивають освітнє середовище, співпрацю між університетами, забезпечують академічний обмін, значною мірою підвищують якість науки. Подібні програми дають можливість розвивати можливості для інтелектуально обдарованих людей та поста. Як важливий ґрунт важливим для майбутнього нашої країни. Проблематика розвитку освіти кореспондується з питаннями вкладення фінансів у галузі інформаційних технологій та розвитку медичних напрямів і біотехнологій. Нрмою для американських компаній є активне залучення людей для дистанційної роботи у їх ІТ компаніях, та сприяння у розвитку закладів медицини та науки. Цей вид інвестицій відображає довготривалість інтересу до України та рівень довіри до нашого потенціалу. Без сумніву є й те, що це платформа щоб розвивати

взаємовигідну співпрацю обох країн.

Тож на сьогодні, рівень співпраці зі Сполученими Штатами Америки відображує не лише рівень інвестицій, але й розробка нових проектів, що спрямовуються на те, аби покращити розвиток суспільства та якість життя. Ці процеси свідчать про глибину розуміння Сполученими Штатами рівня потенціалу України для світової економіки. Спільна праця та інвестиційний потенціал є ключевими напрямками на основі яких будуємо взаємовигідні та стійкі відносини між нашими країнами. У цьому широкому спектрі, власне американське інвестування є відображенням довгострокового інтересу та довіри нашої сторони, а також показник економічного потенціалу та спроможностей для підтримки та реалізації перспективних проектів.

2.3 Соціокультурні аспекти сучасних міждержавних відносин

Міждержавні відносини між США та Україною у контексті сучасних суспільних змін та динаміка їх розвитку, стоять на перехрестях культур та багатовікової історичної спадщини. Відтак, нового бачення набувають рівень соціокультурних зв'язків між нашими народами. Це є відображенням різноманітності взаємодій у сучасному глобальному світі. Проходячи крізь заглиблення різноманітності наших інтересів, обидві країни допомагають взаємному обміну мистецькими надбаннями, культурною унікальністю, соціальними цінностями та освітніми проектами. Саме через таку взаємодію ми створюємо основу, що має зберегти та розвивати культурний діалог між наших народів. Зрозуміло, що для соціокультурних зв'язків важливо не лише сприяння для взаємного розуміння, це також основа для формування нових можливостей для співпраці в гуманітарних галузях.

Процеси гуманітарного розвитку та зв'язку України та США мають тенденцію зміцнення, щоб створити взаємовигідні соціокультурні відносини. Міждержавні відносини мають глибоке історичне коріння, відзеркалене в різноманітних сферах співробітництва та взаємодії. Дослідники пропонують починати розглядати через окремішні аспекти та починати з освітнього сектору та культурних обмінів.

Розвиваються програми з обміну студентів та викладачів, серед яких Fulbright. Ця програма надавала можливостей для американських та українських громадян вивчатись, розвиватися та здійснювати співпрацю у галузі наукового та освітнього процесів. Усе веде до сприяння та розуміння спільної проблематики міжнародною спільнотою, а також культурного обміну. На рівні громадського суспільства, для різних громадських та неприбуткових організацій здійснюється обмін ресурсами, та досвідом. Тож через співпрацю у різних галузях, до яких відносять такі як права людини, проблематику рівноправ'я, розвитку громадського суспільства, медійної складової та інших питань.

Значної уваги потребують і питання міжлюдських зв'язків. Ця площина покладена в основу культурних обмінів, зв'язківродинного характеру, подорожей, міжнародних проєктів, які сприяють до поглиблення взаєморозуміння між людьми. Не варто забувати і про сферу охорони здоров'я та соціальне забезпечення. Це співробітництво в медицині, а також обміні медичною практикою, проєктами та дослідженнями щодо того, як покращити систему охорони здоров'я та соціальне забезпечення. Цей рівень співпраці створює ґрунт щоб підвищити рівень медицини для обох культурних спільнот. Важливими складовими міждержавної співпраці є етнічні та культурні спільноти, які співпрацюють та взаємодіють, намагаючись зберегти власну культуру спадщину. Поряд із цим проходять заходи традиційного характеру, що мають сприяти обміну культурних цінностей. Рівень цих соціальних зв'язків є важливим для відносин між Україною та США, вони базуються на взаємних інтересах до соціальних і культурних цінностях обох країн. Поглиблення рівня співпраці та покращення відносин між народів знаходиться у роботі на рівні громадських організацій, мистецького та культурного обміну, та проведенні взаємних подій чи фестивалів.

Відомо, що на рівні новітніх технологій та їх розвитку дозволяється зближення наших країн посередництвом спільних онлайн ініціатив та медіа проєктів, віртуальних обмінів. Ця робота розширює можливості для проведення культурних

обмінів та співпраці. Поряд із цим, українською діаспорою в Сполучених Штатах презентується її важливість як одного з елементів у соціокультурних зв'язках. Для такого обміну важлива підтримка спільних проєктів та утримання існуючого рівня у культурній спадщині. Прикладом є волонтерський рух, коли активісти з України працюють з медичним середовищем, освітою, громадськими ініціативами, що сприяє до створення та підтримки спільних проєктів, а також зміцнює соціальні зв'язки.

Саме за такої динамічної ситуації важливим є підтримання та розвиток діалогу, та сприяння умовам розуміння і підтримки культурної спадщини а також розвивати громадське суспільство. Виділяють значну кількість аспектів у різноманітті соціокультурних взаємин:

- Культурну спадщину та мову. Це мова народу, його обрядовість та традиції завжди привертали увагу у американській публіки. У цьому контексті важливими заходами є фестивалі, виставки чи музичні події.
- Можливості для взаємного туристичного обміну. Мають на увазі можливість збільшити потік туристів та сприяти розвитку туризму і обміну всіми національними особливостями та традиційними патернами.
- Перспективи академічного обміну та наукової співпраці. Це процеси співпраці між університетами, обмін науковими співробітниками, що мають сприяти обміну знань та інновацій в освіті та науці.
- Продуктивність громадських та християнських зв'язків. Мають на увазі волонтерську роботу та релігійний обмін, що сприяє розвитку етнічних унікальностей.
- Особливості взаємодопомоги та гуманітарної допомоги. Це робота обидвох країн, які пропагандують активну співпрацю щодо гуманітарних програмах, які можуть допомогти у вирішенні криз.

Дослідники зауважують, що базою для співпраці з США в гуманітарному та культурному аспектах, то це Угода про технічно-економічне та гуманітарне

співробітництво від 07.05.1992 року. Існують ще Угода про охорону та збереження культурної спадщини від 12.03.1994 року та Меморандум про взаєморозуміння щодо основних напрямів та цілей програми допомоги з боку Агенства США. Дещо пізніше було підписано Міжвідомчий Договір про співробітництво між Державним комітетом архівів та Меморіальним музеєм Голокосту США від 29.03.2005. Тож маємо ґрунтовну юридичну основу, яка дозволила поглибити та розвинути різні напрями у двохсторонньому співробітництві [3].

Сьогодні у сфері шоу бізнесу в США, торують собі шлях різні напрями українського мистецтва. Працюють мистецькі виставки, проходять концерти фольклорної, класичної та естрадної музики, гастролі українських виконавців та ін. Важлива тематика в суспільному дискурсі США є висвітлення Голодомору, для відзначення якого у 2015 році в центрі Вашингтону встановили пам'ятник [16]. За останні роки помітної популярності в США набирали наші естрадні зірки, як от Monatik, гурт Океан Ельзи, KAZKA, Go-A, А. Приходько. Значне місце в ангажементі американської опери мають наші співаки Ю. Міненко та С. Соловій, популярний піаніст П. Гінтов. Вдало гастролують Національний симфонічний оркестр Одеської Філармонії, Київський Симфонічний оркестр та інші вітчизняні колективи. Значної популярності набули українські фільми патріотичного спрямування: «Кіборги», «Поводир», «Хайтарма», «Плем'я». Проходять пересувні тематичні виставки, які присвячуються боротьбі українських військових на Донбасі. В США вона мала назву “Not just the bullets”. Також були вдалі виставки присвячені революції гідності 2013-2014 років [14].

Від моменту, коли відкрили Посольство України в Сполучених Штатах Америки значний інтерес американці проявляють до багатьох заходів, які проходять на мистецьких майданчиках. Для самих співробітників посольства проводять Дні відкритих дверей, де відвідувачі мають можливість дізнаватись про Україну, проводити спілкування зі співробітниками та ознайомлюватись з принципами культурних традицій та перебігом останніх подій у політичному житті

України. Тоді ж можна навчитись писати писанки, спробувати народних страв з української кухні. Достатньо успішними кроками силових структур обох країн та американського посольства стала можливість повернути картини Михайла Паніна «Таємний виїзд Івана Грозного перед опричниною» та роботу Луї Гудро «Закохана пара» до нашого національного фонду збереження культурної спадщини.

Поряд із цим, у роботі Конгресу США та Посольства України проводять низку проектів іміджевого та культурного гатунку. До прикладу, доволі гучного розголосу мав брифінг “Heroes Of Liberty: Enhancing Well Being, Resilience, And Civil Engagement Of Ukrainian Veterans”. Його було проведено за участі ветеранів України, які привертали увагу про важливість розвитку для України ефективної системи у післявоєнній реабілітації. Тут було висвітлено проблеми тривалої російської агресії та проблеми поствоєнного синдрому для учасників бойових дій. Паралельно, майже постійно іде культурна та іміджева співпраця щодо різних галузей та провідних політичних центрів США. Ще у 2020 році провели важливі заходи, в яких приймали участь український режисер та колишні в’язні Кремля, зокрема Олег Сенцов [14].

Активно поводить себе та є доволі великою українська громада в Сполучених Штатах. Можливості гуманітарної допомоги, багаточисельні суспільні і культурні заходи, лобювання інтересів нашої країни в США складають не весь перелік діяльності яка відіграє значну роль і можуть сприяти активним діям гравців та організацій української громади. До таких організацій відносять Українську Федерацію Америки, Український Конгресовий Комітет Америки, Американсько-українська координаційна рада, Фондація співпраці України та США. Також це Вашингтонська група українців, товариства юристів, інженерів лікарів в Америці. Серйозну роботу проводять Союз українок Америки, молодіжні організації СУМ та ПЛАСТ, організації «United Help Ukraine», «US Ukrainian Activists» та інші. Фактом є існування серед численних американських міст успішних шкіл українознавства, яких налічують біля сорока. На основі широкого бажання та

великого ентузіазму громади зберігають та передають до нових поколінь основи своєї культури, традицій та мови, що покладено в базу функціонування таких шкіл [15].

Не варто минати стороною проблеми співпраці щодо наукового обміну, який постає як окремий напрямок, що розвиває гуманітарне співробітництво. Такі обміни тривають від пачатку 90 років і проходить більшістю за кошти американського уряду. Такі програми фінансуються з боку Конгресу, а також Агенства США та Державного департаменту міжнародного розвитку. Всі ці програми реалізуються посередництвом багатьох американських організацій. До такого пулу відносять Раду з Міжнародного дослідження та обміну, Американські ради щодо міжнародної освіти і програм «Фулбрайт» і «Відкритий Світ» [21]. Новий та осучаснений етап відносин США та України показує позитивні перспективи для розвитку соціальних параметрів культури. Якраз взаємну зацікавленість щодо обміну культурних цінностей та співпраці створюють основу щоб розвивати відносини між Україною та Сполученими Штатами Америки. Обміни освітніх та мистецьких програм, взаємне подорожування, фестивалі у сфері культури та спільні проекти мають сприяти до взаємного розуміння, та зближення двох народів і утвердження загальнолюдських цінностей та ідеалів.

Тож у підсумку, Україна та США вже виконують багато можливостей щодо напряму у формуванні соціокультурних відносин. Ці відносини можна визначити через фактори, які мають включити дипломатію, економіку, освіту та розвиток культурних аспектів. Обидві держави мають активно розвивати усі рамки у наших відносинах посередництвом громадського сіспільства та підтримки діаспори. В США активно спрямовані громадяни намагаються сприяти розвиткові, умовам зближення для народів, утримуючи та розвиваючи наративи нашої культури в американському суспільстві. Сюди ж маємо відносини і проблеми культурного обміну, що постає як запорука розвитку освіти та дитинства. Проблеми освіти та науки є не менше важливими, оскільки для наших відносин питання розуміння

обом сторонами мають бути побудовані від основ суспільства та шкільної і вищої освіти. Ефективність партнерства серед університетів, використання грантів та обміну студентів мають надати більших можливостей розвиватися економікам та новітнім технологіям. Багато учених додають що можна окреслити принципи мовної політики, проблематика якої дуже чутлива на сьогодні, оскільки наш мовний простір важливий для обох сторін. Умови розвитку медіа, гуманітарної допомоги та туризму можуть допомогти дізнаватись про країни значно більше.Начало форми

Отож, рівень відносин між державами постає як дуже важлива складова у глобальній мережі взаємодій та співпраці. Всі ці процеси можуть сприяти рівню культурних зв'язків, допоможуть утримати культурні традиції, підштовхнули до різноманітності та взаємного збагачення. Для сучасного етапу у соціокультурних відносин наших країн ми спостерігаємо основу щоб розвивати взаєморозуміння, яке сприятиме до створення динамічності та відкритості у співпраці народів України та США.

Висновки до другого розділу

Дослідниця М. Бергер розглядаючи питання відносин між державами партнерами пропонує спиратись на ретроспективу таких відносин. Вона, та багато інших науковців, акцентуються на тому факті, що Сполучені Штати довго бачили Україну крізь призму інтересів Росії. Тому українсько-американські відносини варто розглядати оцінюючи ряд ключових факторів, до яких відносять геополітичне становище України, спільність демократичних цінностей, співпраці у сферах оборони і безпеки. США завжди підтримували демократичні інституції у розвитку України, прикладали значні зусилля у політичному, соціальному та економічному аспектах реформ. Актуальною залишається тема антикорупційних заходів та зміцнення правової складової держави, як ключа, що допоможе залучити іноземні інвестиції з країн НАТО та ЄС. Також дослідники вказують, що в українсько-американських відносинах важливо розуміти їх вплив на міжнародну систему загалом. Яскравим прикладом цього є політика, яку стримовують на можливості розширити НАТО і входження до складу альянсу нашої держави.

Процес євроатлантичної інтеграції нашої держави почався від часу здобуття Україною незалежності. Цей тренд спочатку був тільки як предмет дискусій та обговорень на експертному рівні. Дискусії щодо мети вступу до альянсу та цілей цієї діяльності, зіштовхувались з інституційною складністю, тож тільки через якийсь час наші західні партнери змогли допустити для себе думку можливості такого руху. У сучасних дослідженнях звертають увагу на особливостях євроатлантичної інтеграції, її умовах, спробах визначати перші результативні кроки у цьому процесі, виокремлення значення соціальних тенденцій до розуміння нашого зближення із західною цивілізацією.

РОЗДІЛ 3. МІСЦЕ УКРАЇНИ В ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ США НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

3.1 Фактори впливу на геополітичну стабільність України та США

Після відновлення незалежності, Україна виступає як одна з ключових держав, на яку концентрована увага США. Значного впливу на наші відносини здійснюють відмінності геополітичних стратегій, бачення особливостей безпекової компоненти в регіоні, проблематика розширення основ демократії та розвитку економіки. Без сумніву, що під час війни Україна, з об'єктивних причин стає центральним гравцем відносин із США та Європою та світовим співтовариством у цілому. Конкретні виклики, які потребували ефективності зовнішніх та внутрішніх стратегій, викликали потребу провести ретельний аналіз їх вирішення, спочатку на сході України, а потім і на всій її території потребували нових уявлень про роль України у світі. Тому роль Сполучених Штатів Америки у цих процесах полягає не тільки в потребі підтримки нашого суверенітету та збереження територіальної цілісності, але й у можливості спільного вирішення багатьох міждержавних та глобальних питань, які мають відношення до стабільності, збереження миру та демократії в нашому регіоні. Кожного року перед людством постають нові виклики та загрози у кібербезпеці, геополітичній конкуренції, енергетичній політиці. Сума цієї проблематики і визначає актуальну співпрацю наших країн світу в цілому.

Через аналіз всієї суми викликів, які є на сьогодні, міждержавна співпраця постає наймовірно важливим завданням, яке допомагає розробляти контури майбутнього курсу для співпраці та формувати стратегічне партнерство в цілому. Це відбувалось на тлі того, що багато західних експертів були впевнені у слабкості та недієздатності нашої держави, на заході були очікування, що Україна не зможе забезпечити гідної відсічі агресору, яка продовжується до сьогодні. Саме страхи та невпевненість на початках повномасштабного вторгнення з боку російських військ

були для більшості іноземних дипломатичних місій та посольств причиною, що спонукала їх перебиратись з української столиці до Львова, чи й покинути територію України. Однак нам вдалось встояти під першими масштабними ударами ворога і ми до тепер наша держава та суспільство тримають цю оборону. І вже на сьогодні зрозуміло що події на фронті у найближчий час не будуть катастрофічними для нашої держави [18]. Аналітики виказують очікування, що Росія буде продовжувати надсилати всі можливі сили та людські ресурси в Україну. Подібні зусилля дають можливість, на думку російської сторони, вести війну на виснаження. Однак важливо зазначити, що Україна сьогодні в очах світу може мати можливість більш вигідного положення, не зважаючи на жорстокі дії агресорів. Ці дії відбуваються тому, що існує значна допомога західних союзників нашої армії, які поставляють нам сучасні види озброєнь. Паралельно із цим, ідуть значні фінансові перекази, які значною мірою допомагають нашій країні відстоювати безпечне існування всієї Європи. Незаперечним є висновок, що у подальшому ході війни її результат значною мірою буде залежати від можливостей допомагати нам країнам Європи, а першою чергою від США. Важливо розуміти, що Сполучені Штати Америки залишаються найвпливовішими та найважливішими союзниками України у рамках цієї агресії. Для більш повного розуміння напрямів у подальшій співпраці та зовнішній політиці, варто звертати увагу на текст стратегії національної безпеки США (2022 року). Його аналіз дає ґрунт стверджувати, що Сполучені Штати Америки серйозно налаштовані зберігати своє політичне лідерство, та готові жорстко протистояти своїм конкурентам протистояння на глобальному рівні.

Тому Україні важливо використати обіцянки США щодо підтримки нашої демократії. Це створить можливості зберігати державний суверенітет та мати підстави для надійного захисту від російської агресії, яка є величезною загрозою не тільки для України, але й для світу в цілому. Поряд із цим США мають свої вигоди щодо такої форми співпраці, оскільки це дасть можливості обійти геополітичних

конкурентів і спрямувати світ на іншу від ескалації дорогу. Для цього і в Україні і в США мають бути спільні пріоритети у стратегіях національних розвитків та подібні підходи щоб вирішити проблеми у національній безпеці та здобути спільні демократичні цінності. Тут для України є величезне значення потреба правильного розуміння суми напрямів та принципів щодо можливостей розвивати зовнішню та внутрішню політику США. Важливо також адекватно оцінити власні сили, особливо у сфері національної безпеки та у міжнародній політиці в умовах регіональних та глобальних війн.

Загальноприйнятим фактом є те, що США є демократичною країною, де політики значною мірою залежать від думок громадян, їх настроїв і можуть нести певну відповідальність перед виборцями щодо своїх рішень та вчинків. Тому варто сприйняти «Стратегію національної безпеки США 2022 року», як той документ, який потребуватиме довірливого ставлення та відповідальності [18]. У порівнянні цього документа з договорами, що підписувались від імені російської сторони, то угоди самі по собі нічого не означають, носять декларативний характер, і авторитарний лідер може їх ігнорувати і змінювати за власним розсудом. З огляду на це, залишається актуальним вже історична думка про те, що російські документи не варті навіть паперу, на якому вони написані [17]. Всьому світу відомо, що взяті на себе з боку російської сторони зобов'язання чи угоди, самі ж підписанти можуть порушити, або зовсім не виконувати. У вітчизняній історії, це загальновідома переяслівська угода, чи не так давно підписаний Будапештський меморандум. За останнім Україна на добровільній основі відмовилась від значного ядерного арсеналу, який насправді, забезпечував нам власну безпеку. Акт збройної російської агресії проти України яскравий приклад того, що сучасну систему міжнародної безпеки повною мірою зруйнували, її потрібно від самої основи варто реконструювати та оновити.

Українська держава на тепер мусить обрати та узгодити певного масштабу надійності щодо союзників та партнерів як на сьогоднішній день, так і на майбутнє,

аби вести чітко скоординовану та ефективну політику. На сьогодні, ООН проявляє високий рівень безвідповідальності та бездіяльності. Ця організація не здатна належним чином реагувати на агресію зі сторони Росії, не здатна бачити порушення всіх юридичних принципів та норм, що визнано усім світом. Зрозуміло, що Україна завжди матиме менше за кількістю ресурсів. Це вимагає того, що для нашого захисту ми не зможемо покластись тільки на власні сили, що робить підтримку США є дуже важливою, у тій же мірі як і підтримка Великобританії, Польщі, Литви, Латвії, Естонії та інших держав [26].

Очевидним, є те, що в умовах вільної економіки, політичної конкуренції та ефективної системи правосуддя де саме ці чинники відносяться до головних сторін американської політики. Присутність цих чинників дозволяє уникнути негативних явищ у суспільній сфері, та значною мірою сприяє розвитку економіки припливу талантів з усього світу. У цьому сенсі Україна повинна брати приклади того, як Америка може вести свою політику всередині своєї держави. Президент США, не як особистість, а як інститут, завжди має запевняти, що буде захисником американських цінностей та демократію у всьому світі [18]. Але і як держава партнер, Україна має значні підстави сподіватись на багато основ всебічної підтримки і захисти. Тож президенти США впевнені в тому, що здолають всі форми труднощів та кризових явищ, а США зможуть залишитись і утримувати лідерські позиції в глобальному світі. Узагальнюючи їх слова та дії ми можна прийти до висновків, а саме – Україна, за умов тісної співпраці зі Сполученими Штатами Америки отримає реальний шанс для відстоювати свою незалежність, та вийти на нові рівні у всіх напрямках свого розвитку [33].

США сьогодні бачить як свого основного конкурента КНР тож проблематика нашої війни завжди виборюється нами у всередині американському дискурсі. Для нас та й Європи в цілому, Росія залишається величезним викликом, оскільки ця держава порушує мирне співіснування, та впливає на стабільність. Її ядерні погрози мають породити зміни у глобальному аспекті, що є не єдиною проблемою. Своїми

діями Росія дає поштовх для інших країн-терористів до дії, або продукує риторику щодо терористичних дії проти інших держав, використовуючи вже згадану бездіяльність ООН. Діючий президент США Джо Байден, в одному з своїх виступів звернув увагу на соціально-політичні аспекти у жорсткій конкуренції та протистоянні між демократіями та автократіями. Він справедливо стверджував, що саме ці явища ми спостерігаємо під час російського нападу на Україну [15]. На сьогодні маємо констатувати, що симпатії для більшості американців пристають на бік українців. Ці факти вимагають уваги всієї країни, оскільки думка простих американців є важливою для політиків і місцевого і федерального рівнів. Це є причиною, яка і республіканців, і демократів і інших американських політиків. Демократи, як на сьогодні правляча більшість, не мають можливості порушувати свої обіцянки і відступити від проголошених принципів та цілей підтримки України. Тож можна зробити висновки, що США продовжують політику чіткого дотримання «Стратегії національної безпеки» й надалі підтримують Україну, без застереження щодо того, хто буде наступним президентом Америки.

Якщо повернутись до питань співробітництва з Китаєм та країнами з авторитарними режимами, то відразу слід зауважити, що вони є конкурентами США. На сьогодні ж у глобальному геополітичному просторі ми спостерігаємо існування і боротьбу двох неформальних коаліцій. Це об'єднання демократичних держав, які очолює США та значна група країн з авторитарними режимами, де тримає лідерство Китай [18]. Відтак, у сучасному світі тривають постійні демократичні та авторитарні протистояння, де Україна, як демократична країна, вже згідно безпекових угод, які ми підписали у цьому році, є безпосереднім союзником США. Відтак, оскільки США не мають допускати можливості перемоги для авторитарної Росії, наша співпраця мають не тільки міждержавну, але й міжнароду основу для розвитку [2].

Тож погодимось, що неминучість перемоги для України є принциповою константою для США, оскільки повністю співпадає з їх глобальними інтересами.

Оскільки росія історично довго існувала як абсолютна монархія, то для російського населення генетично звичною є відчуття рабської відданості своєму “царю”. Ми ж, історично входили до різних імперій при цьому формуючи і зберігаючи соціально-політичний устрій, до прикладу, Запорізької Січі, козацьку полкову структуру, користувались можливостями магдебургського права, тому тепер і є більш зрозумілими американцям, полякам, литовцям та іншим європейським народам. Попри всі військові, політичні, економічні та інші складнощі та перепони, вже тепер є очевидним, що Україна може виграти цю війну, вступити в ЄС та НАТО. Наша держава має потенціал стати повноцінним союзником США та виступити у ролі повноправного члена у міжнародному демократичному співробітництві.

Не зважаючи на досягнення науково-технічного прогресу та значних технологічних змін у сучасному світі, перед нами постають низка конфліктів та криз, що виступають показниками про геополітичну нестабільність не лише для окремих регіонів. Такі, іноді, на перший погляд, швидкоплинні та локальні конфлікти можуть здійснювати глибокий вплив на держави, як от війна Росії проти України, яка значною мірою трансформувала геополітичний вплив США [1]. Зрозуміло, що конфліктність, що йде різними частинами світу, та рівень змін, які вона несе глобалізованому порядку та зростаючий рівень напруженості у геополітичних питаннях мають впливати на стабільність та стратегію в обох країнах. Якщо говорити за Сполучені Штати, то можна визначати, що різноманітність конфліктів та криз, які стосуються цієї країни для світового лідера, значно зростають. Починаючи від конкретної геополітичної суперечності до економічної та торгової напруги, вони можуть становити значний виклик для безпеки та зовнішньої політики багатьох держав. Але своєю чергою, Україна, яка на цей час вимушена переживати кризу завдяки збройному конфлікту, бореться з дуже важкими викликами для свого майбутнього як держави та національної безпеки в суспільства.

Розглянемо сучасні конфлікти та кризи, що можуть вплинути на стабільність в США та Україні:

- Глибокі кризи на Близькому Сході. Цю ситуацію, викликала ворожнеча сусідніх держав, якими є конфлікти між Палестиною та Ізраїлем. Їх непримиренність посилює напругу для всього регіону та здійснює досить значний вплив на глобальну стабільність.

- Власне конфлікт Палестини та Ізраїлю. Для цього конфлікту є особливість, оскільки він є найбільш давнім та тривалим у регіоні. Його проблематика стосується прав людини, територіальних відносин, світоглядних відносин усередині арабського світу, будівництва єврейських поселень та питань доступу до ресурсів.

- Можливості втручання в перебіг конкретного конфлікту зовнішніх акторів. Ці сили можуть бути різними. Вплив на регіональні конфлікти здійснюють Іран, Саудівська Аравія, Туреччина, Китай, Північна Корея та інші держави. Вони можуть впливати на розвиток криз посередництвом підтримки різних груп, що може призвести до світової напруги і ускладнити пошук для мирного рішення.

- Гуманітарна проблематика. На рівні світової кризи можна призвести до достатньо чутливих гуманітарних проблем для місцевого населення, що перебуває у місцях конфлікту, виникають біженці, які рятуються від жахливих умов у своєму рідному регіоні, та відповідна нестабільність щодо доступу до необхідних ресурсів.

- Різноманітні впливи на світові умови стабільності. Кризи у світі значно впливають на глобальні умови стабільності через прийняття різними сторонами різних країн безпосередньої участі у збройних конфліктах. Це підштовхує до можливого розпалу конфліктів у більше широким масштабах через безвідповідальність його учасників до вирішення уже існуючих проблем.

Сума цих аспектів вказує на уже існуючі елементи криз і на потребу вирішити їх у першу чергу. Також, на сучасних етапах ми часто зіштовхнуємось з новими видами криз, як от проблеми кібербезпеки, кібератак, кібершпигунства, гібридних

загроз, дезінформації та маніпуляцій інформацією та, як явище, гібридна війна. Ця сума загроз від розвитку технологій стає все більше розгалуженою та небезпечною, що, у свою чергу, має підкреслити важливість вдосконалити та розвивати засоби з кібербезпеки та проблем у національній безпеці. Зворотній бік у таких загрозах є умови їх різноманітності та еволюції, які мають потребувати вирішення постійних проблем та їх постійного вдосконалення засобів вирішення.

Можливостей окреслювати основні принципи геополітичних процесів надасть аналіз низки нещодавніх досліджень та виступи експертів з багатьох країн Європи. Вони досліджували якими були причини та можливі результати наслідків повномасштабного вторгнення Росії на територію України. Отримані у результаті цих досліджень висновки мають сприяти ефективним взаємодіям з пулом міжнародних партнерів у сфері протидій проявам російського ревізйонізму та можливостям припинити збройну агресію проти нашої держави. У тексті доповіді «Геополітика війни в Україні» проведення повномасштабного російського вторгнення на територію України кваліфікують як факт, що порушив принципи міжнародного порядку та основоположні норми у міжнародному праві та те, що таке вторгнення є найбільш серйозним викликом для безпеки та міжнародної стабільності починаючи з 1945 року [4]. Цей злочин агресії та прояв ревізйонізму у відповідності зі встановленими нормами у міжнародному та кримінальному праві, виходячи з того, що таку поведінку вважають порушенням фундаментальних принципів Статуту ООН. Залишаються значущими, у всій системі міжнародної безпеки, тактичні та стратегічні наслідки від вторгнення Росії. Не можна говорити, що вони вже проявились у повній мірі, проте про перші висновки очевидно можна говорити вже зараз. Варто зазначити те, що для західних держав є єдиний принцип для сприйняття Російської Федерації, як держави ревізйоніського характеру. Згідно висновків експертів (І. Котулуса та В. Пуштаї) – ревізйонізькі настрої в Росії щодо України не виступає як поодинокий випадок. Він постає як частина континууму у зовнішньополітичних цілях, а та є як фундаментальна складова частини російської

державності та спроба проєкції сили відносно європейських держав, та на рівні глобальних процесів [4]. Набір злочинів зчинених російською стороною виступають як прояв її імперської політики та продовження радянського імпералізму. Тож маємо зауважити, що багато дослідників зазначають, що сума компаній, що дезінформують щодо дій Росії та є великою частиною у багаторівневій стратегії. Вони є ретельно розробленими та добре спланованими щодо того, щоб нав'язувати народу потрібний нарративний контент та високий рівень ненависті до українського народу [39]. Не є секретом, що російські пропагандисти намагались виправдовувати свої жахливі дії через низку зфальшованих аргументів ідеологічного, історичного та геополітичного характеру і це працює. Зрештою, свої дії вони завжди виправдовували, тим що Україна постає як поле битви Заходу та Росії.

Ще одна з великих загроз те, що агресивні країни можуть мати серед свого арсеналу ядерну зброю, і забути про це вони не дають. Дослідниками RAND Corporation було проаналізовано варіанти у поведінці держав-членів НАТО, які можливо провокують гіпотетичні напади Росії також на них, як результат ескалації війни в Україні. Однак ці країни мали розуміти силу важливості у підтримці нашої країни, поки агресія не дійшла до їх самих. Серед заходів, які мають зумовити такі ризики та можуть бути у першу чергу розглянуті для урядів держав-членів НАТО маючи мету запобігати та зменшувати шанси ворожих наступів. Тому для успішних дій Європи експерти називають такі: посилена військова допомога Україні та поглиблені санкції проти Росії, а також потреба надати нові засоби щоб завдати удари великої дальності зі зброї держав-членів НАТО. Важливе значення має й необхідність посилити в цих державах політичний тиск на Росію та можливості залучити добровольців до української армії з країн НАТО. Тут варто вказувати на те, що RAND Corporation не вважаються тригерами для можливих ескалацій щодо протистояння з Росією та іншими державами щодо можливостей досягти енергетичну автономію ЄС [4].

Іміджевий сенс для Росії щодо того, що у неї є величезна могутня армія було спростовано та продемонстровано у її оперативно-стратегічній неспроможності. Від моменту початку повномасштабної війни стає відомим, що Росія не спроможна кидати виклики НАТО. Але одночасно Росія має величезні ресурсні можливості та достатню кількість людей, що дає їй можливість вести довгу війну. На відміну від них, Україна в цьому сенсі мусить покластися на можливості допомоги Західних партнерів, та враховувати існування ростягнутих ліній постачання. Умови цієї війни стали поштовхом для нового наслідку, який змінить не тільки концепцію безпеки в Європі, але й має вплив на геополітичні реалії майже в усьому світі. Геостратегічні умови та становище Росії можуть погіршитись з часом, оскільки війна дає поштовхи для Фінляндії та Швеції вступити в НАТО. Ці події кардинальним чином змінюють умови геостратегічної ситуації в Північній Європі та зробили будь-яку форму російської агресії проти НАТО набагато ризикованішою. Також вторгнення до України демонструє той факт, що ризики війни в Європі не зникають. Росія може вести війну на виснаження, не дивлячись на те, що її економічна сфера зазнає значних збитків, несучи збитки від свого найбільш важливого клієнта-ЄС. Цей клієнт до 2030 року планував досягати енергетичну незалежність від Росії. Однак, на думку експертів, досягати достатній рівень в енергетичній незалежності у короткий період не можна, оскільки ембарго щодо російського газу та нафти може досить негативним чином відбиватись на розвитку європейської економіки. Разом з цим, такі події можуть призвести до глибокої рецесії в ЄС, що своєю чергою має жахливі впливи на бідні країни, з врахуванням того, що ЄС були і є одним з найбільших донорів у міжнародній допомозі у всьому світі. Тож вважають, що на цих етапах доцільно було б вилучення газового ембарго [4].

Прогнозуючи хід подальших подій війни в Україні, автори дослідження «Геополітика війни в Україні» пишуть, що у рамках дій чинного керівництва у ворожій країні де вони не планували відмовитись від довгострокових стратегічних цілей і далі у військових діях логістика Росії протистоїть логістиці Заходу [15]. Але,

не залежно від погроз, Росія не наважується кидати виклик НАТО, навпаки вона зосереджується на інших цілях. До них відносять підтрив у отриманні допомоги від інших країн, такої як медична допомога, пропаганда та кібер і енергетичні атаки. Росія не має змоги припиняти можливості допомоги Україні з боку Заходу. Якщо дивитись на дестабілізуючі ефекти від війни на світову політику та економіку, то автори цієї роботи продукують заклики до Заходу дотримуватись санкцій проти Росії. Ці санкції мають підтримати баланс між збереженням санкційного тиску та ефективністю власної економічної спроможності, оскільки руйнувати економіку Європи не зможе допомогти нікому. Дослідники також зазначають, що Росія може мати різний рівень довгострокових геостратегічних цілей, від яких їх сторона відмовлятися не буде, а тому політику ревізіонізму може використовувати військові інструменти для досягнення цілей.

Говорять про існування великої ймовірності у сучасних умовах капітуляції нашої держави, якби не рекордні суми допомоги Україні, розмір якої обчислюють як 5366 мільярдів доларів. Її було винесено на засідання Конгресу під час голосування там у травні. Ці рішення нівелювали підстави для критики американського та європейських урядів та їх політики у допомозі Україні. Фактично, за допомоги великих пакетів допомоги, Україна змогла вийти на новий військовий рівень розвитку. На сьогодні загальні суми військової допомоги перевищив кошти за попередні роки, і вона більша допомоги, яку надавали разом узятими Ізраїлю, Єгипту та Афганістану.

Як видно вже сьогодні, існують дуже багато питань, які мають вирішуватись не тільки Україною, але самими американськими політиками, зокрема конгресменами та адміністрацією Білого Дому. Тут варто зазначити, що на час, коли ухвалювали український пакет, щодо цього питання між Конгресом та Пентагоном вже існували значні суперечності щодо необхідного нагляду за цією допомогою. Зокрема, серед окремих членів у законодавчому органі переконані у тому, що представники оборонного відомства Сполучених Штатів Америки могли

заборгувати їм всі необхідні звіти, які мають відношення щодо виділення мільярдних коштів у рамках Європейської ініціативи стримання. Ця ініціатива повністю націлені на те, щоб збільшити присутність Америки в Європі. Її пропонували активізувати цю присутність після акту про незаконну анексію півострова Крим. Важливо зазначити, що від з самих початків вони американці мали б це зробити перед тим, як отримувати до свого розпорядження масштабні суми.

Варто згадати про те, що в США існують прихильники великих занепокоєнь, які говорять про те, що коли голосують за будь які наступні пакети допомоги, які будуть важливими для України. Та от їх варто приймати ще до того, коли будуть проводитись проміжні вибори, аби таких же голосів проти не було ще більше. [26]. Дослідники стверджують, що таких спірних питань може бути навіть більше, і проблема може загострюватись та ускладнюватись ще більше. Саме через це, предиденти США за традицією всіма силами завжди намагатимуться суму всіх своїх ініціатив, як найамбітніших, так і найскладніших, проводити саме через процедуру голосування в Конгресі. Це відбувається тому, що проміжні вибори, досить часто постають як проміжний референдум щодо довіри до Білого Дому. Зрозуміло, що путінська Росія не може загрожувати напряму Америці, однак вона може нести загрозу для всієї Європи і відповідно, саме Європа, не зважаючи на всі свої страхи і застереження, повина проявляти ініціативне опікунство над Україною. Направду цю думку почали просувати і вона почала набирати популярності ще від часів Обама і згодом за каденції президента Трампа. Тоді ж почали популяризуватись розмови, про Україну є задній дворик Європи, і тому сама ж Європа повинна брати на себе весь об'єм відповідальності для відбудови і захисту нашої держави.

Це, як вже згадувалось вище, почалось не в останні два роки. Ще у 2013-2014 роки Сполучені Штати допомагали Україні дипломатичними та економічними способами, підтверджуючи цю підтримку економічними санкціями проти Росії.

Поряд із цим, наші партнери надавали нам фінансову допомогу та підтримували на різних міжнародних форумах. Паралельно із цим, у співпраці з іншими країнами та міжнародними організаціями, США виробили спільні стратегії взаємодопомоги, опираючись на принципи взаємного партнерства. Під їх егідою була реалізована ціла низка заходів, що мала здійснити значний вплив на економіку РФ та її здатність до здійснення ефективної зовнішньої політики [8]. Крім значної кількості санкцій, важливим пріоритетом залишались можливості для співпраці і розвитку енергетичного співробітництва.

Звісно, є безліч питань, що є більш важливими для безпеки самої Америки. Зокрема такими, насправді важливими питаннями є проблема кордону з Мексикою та економічна боротьба з Китаєм. Відтак, для цих двох проблем та загроз щодо забезпечення безпеки Америки мають вирішувати першочергово і на них будуть зусереджуватись всі зусилля. Ця, теперішня наша війна, від якої бояться постраждати усі в Європі. На противагу цьому процесу, США не хочуть втягнути свою країну в протистояння двох конфліктуючих держав, постійно повторюючи, що конфлікт може потенціал вийти на новий рівень ескалації.

Америкаські та Європейські учені вважають цю війну як достатньо критичну подію у міжнародній безпеці та порядку, особливо це стосується європейських держав. Також багато експертів наголошують, що для допоміжних заходів європейських держав дії мають носити поміркований характер, себто це не має містити ризик ескалювати конфлікт до світового масштабу. Спираючись на висновки експертів, пропонуються доволі суперечливі рекомендації, практичної користі від яких Україні немає. На сьогодні зрозуміло, що для таких країн, як Китай чи Іран можуть можливість долучитись до прикладів терористичних організацій та розпочати свої регіональні війни. Опіраючись на це, варто якомога швидше спробувати зупиняти агресора. Тут зрозуміло, що це питання не лише українська проблема, але й всього світу. Можливості для використання ядерної зброї обома сторонами оцінюються як вкрай низькі. При цьому питання стурбованості ростуть

щодо можливостей розширити межі війни. Відтак пропонується поступові і компромісні підходи щодо політики до агресора, висловлюються певні сумніви щодо готовності з боку Заходу по довгу підтримку значних санкцій до Росії та підтримки нашої держави. Такі дослідники фактично здійснюють заклики виконати вимоги Росії і повертатись до принципів політики умиротворення. Мабуть такі «експерти» по своєму розуміють реальність і не читали історію, щоб не розуміти, що Росія ніколи не зупиняються на мирних рішеннях. На сьогодні Росія може реалізувати фактично всі можливі з існуючих варіантів щоб перемогти і відтак, мирного вирішення проблеми війни просто не може бути. Відтак перед нами та світом постає дилема: або Україна звільнить всі свої території та украпить свою незалежність, щоби в росіян не могло виникнути більше шансів зайти на територію нашої держави ще один раз, або знову ж перший варіант, тому що іншого варіанту для нас не існує. Саме тому ми вимушені боротись до перемоги. Тому Європа вимушена буде зрозуміти, що дієвим є лише один шлях щоб стримати ворога, а саме досягти його повної поразки. З важко пояснюваною логікою, але висновки багатьох Європейських експертів підводять нас до того, що війна може мати затяжний характер. Хоча таку ситуацію, через свою інфантильність, ускладнюють своєю політикою європейські країни та НАТО. У цій ситуації Україна є щитом, який вони вимушені укріплювати та підтримувати стільки, скільки часу це може займати. Як висловився наш президент: «Війна закінчиться тоді, коли світ зрозуміє в повній мірі необхідність цього» [19].

Отже, криза виступає як і руйнівна сила, так і сила, яка має об'єднати та укріплювати зв'язки та взаєморозуміння між державами. Приклади наведених вище криз, які постають як реальна небезпека не лише для України, але й, нехай опосередковано, для євроатлантичного світу в цілому. Регіональні кризи та конфлікти можуть створювати нові умови викликів для глобальної стабільності та будуть вимагати спільних зусиль зацікавлених країн щоб забезпечити мир, безпеку та співпрацю на міжнародному рівні. Відтак і Україна і Сполучені Штати Америки

ведуть активну співпрацю щоб вирішити подібні проблеми та конфлікти і кожна зі сторін приймає усі можливі міри для їх подолання.

3.2. Особливості відносини України та США під час широкомасштабної російсько-української війни

Вже багато разів досліджено, та й факти говорять про те, що війна Росії проти України агресор розпочав як раз з початком анексії та окупації Криму. Під час першого збройного вторгнення Росії до Криму та його анексії, яку провели в 2014 році, оприлюднили заяву, яку зробив тогочасний президент США Барак Обама. Там прозвучав заклик до Росії не втручатись в Крим. У цій заяві зазначалось, що президент США відчуває глибоке стурбування від повідомлень щодо руху військових колон, які здійснювала РФ на території України. Також зазначалось, що будь які з порушень щодо територіальної цілісності та суверенітету України надало дуже дестабілізуючий результат, а тому не відповідало інтересам України, Європи як континенту та політичного цілого, ні, зрештою, Росії дії якої було явним порушенням усіх її міжнародних зобов'язань. У законодавчо закріплених у всередині державних та міжнародних документах, Росія зобов'язувалась поважати кордони, та забезпечувати незалежність та суверенітет України, і відповідно, міжнародне законодавство та правила. На той час більшість країн не хотіли розуміти яким є справжнє обличчя та наміри російської сторони. Отже, 1 березні 2014 року було проведено телефонну розмову між президентом США Бараком Обамою та президентом Росії Володимиром Путіним. Під час розмови президент Обама висловив негативну думку щодо вторгнення на територію України та сказав ці дії порушують український суверенітет та територіальну цілісність і вважаються ним порушенням міжнародного права. Тоді ж президент США вперше застосував перші погрози щодо більшої економічної та політичної ізоляції Росії, а також її виведення з великою двадцятки та саміту G8 [18].

Тоді ж на рівні державного секретаря Джона Керрі 2 березня 2014 року було засуджено вторгнення Росії в Україну під час інтерв'ю "Face the Nation". Його заява вказувала, що це «неймовірний акт агресії», а також в ній наголошувалось, що «в 21 столітті ми просто не зможемо дозволити собі поводитись, як у 19 столітті і здійснювати напад на країну за зфабрикованими причинами». Також ще 3 березня 2014 року речник Ради національної безпеки США Кейтлін Гейден, зробив заяву, про те, що США не будуть відправляти свою делегацію на чолі з президентом на проведення зимових параолімпійських ігор в Сочі. Цей крок було оголошено як ще один захід на підтримку України. Поряд із цим, як і британська делегація, американська делегація байкотувала власне відкриття, і це не вплинуло на участь країн в самих іграх. Також, у той період, 6 березня 2014 року було підписано «Виконавчий наказ 13660». У ньому було заблоковано майно певних осіб, що сприяло ескалації ситуації в Україні та розширювало межі сфери, де було застосовано попередні санкції. Ці, попередні санкції, були введені посередництвом цього указу, та включали можливість заморозити активи для деяких державних чиновників Росії, які розміщені у Сполучених Штатах та включали недопущення їх на територію США.

Поряд із цим, були розглянуті, каденцією 113-того конгресу США, декілька законодавчих актів, які реалізували пропозицію для України відносно різного плану рівня у допомозі та введенні санкцій проти тих держав, які підривають можливості незалежності та безпеки України, або мають докази у корупції в Росії або й в Україні. У той період, 3 квітня було повідомлення на накладання санкцій від Міністерства енергетики США на російську ядерну корпорацію «Роматом» щодо можливості призупинити декілька мирних проектів у ядерному співробітництві. Колишнім президентом США Дональдом Трампом у 2018 році під час саміту «Великої сімки» було сказано світовим лідерам. «Крим – російський, бо там усі говорять російською мовою» [15]. Як вже давно зрозуміло, що Трамп не союзник для України, однак проросійські нарадиви висловлював цілком свідомо. Більш того,

під час того ж саміту Д.Трампа до всіх ставив запитання, чи загалом вони будуть підтримувати Україну, оскільки, у багатьох політиків на той час тримали у голові була думка про те, що Україна є однією з найбільш корумпованих у світі країн. Досить довгий час це був загальносвітовий тренд. Так у серпні 2019 року той таки президент Д.Трампа заявив, що акт анексії Криму, у результаті якого Росію було виключено з G8, була фатальна помилка, допущена минулим президентом Сполучених Штатів Бараком Обамою, оскільки захоплення півострівача начебто можна було спинити. Згідно з думкою самого Дональда Трампа, Барак Обама особисто був не дуже задоволений з такого розвитку подій, і саме з цієї причини він сприяв виведенню Росії з «вісімки». Суспільні та публічні дискусії були доволі гарячими, адже відомий факт, коли одна з журналісток заперечила Дональду Трампові, що Росію було видалено з Групи восьми саме в результаті анексії Криму, а зовсім не через ту, нісенітницю, що «Путін перехитрив Обаму» [16].

Після завершення каденції Дональда Трампа, наступний президент Сполучених Штатів Джо Байден, у квітні 2021 року зробив заяву, що Сполучені Штати Америки продовжуватимуть підтримку суверенітету і територіальної цілісності України. Також він наголосив, що США мають намір продовжити активну роботу щодо можливості притягнути країну агресора до відповідальності за здійснені порушення всіх норм та приписів міжнародного права, а також відкрити агресію проти України.

Ще 19 травня 2021 року комітет з закордонних справ у Палаті представників Конгресу США схвалив резолюцію, яка закріпила політику США щодо неможливості визнати анексію Криму. Зміст цієї резолюції отримав підтримку конгресменів і від представників демократичної, так і у республіканській партії Сполучених Штатів Америки. Зазначалось, що адміністрацією США не визнається та не визнаватиметься, ні в опосередкованому вигляді, ні прямо претензії Росії на суверенітет над територію, води та повітря Криму [22]. Дії та злочини Росії є без сумніву жахливими діями, відтак ще у 2014 році американська сторона прирівняла російську агресію до нацизму. Варто наголосити, що у жовтні 2018 року президент

Дональд Трамп заявив, що він вже допомагає і буде допомагати Україні більше ніж будь хто з попередніх президентів США та продовжить вести жорстку політику по відношенню до президента Росії Путіна. Однак журналістами було зазначено, що Дональд Трамп не піддавав критиці Володимира Путіна публічно, то як відповідь отримали вислів: «у нас відбулась доволі складна та досить хороша зустріч з Володимиром Путіним і на ній він проявляв значну твердість». Також президент США вказував на ту обставину, що за час його правління до України було надіслано значні обсяги зброї, в тому числі й протитанкової, тоді як адміністрація Барака Обама пропонувала Україні виключно гуманітарну допомогу.

Аби розібратись з питаннями відносин та заяв США відносно України до початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, варто відповісти і на ці питання. Від початків повномасштабних військових дій, світ починав бачити усі сторони зовнішньої політики уряду Росії, та російського народу загалом. Президент США Джо Байден оприлюднив заяву, в якій акт російського вторгнення були назвали як дії «що є неспровокованими і необгрунтованими». Надалі президент США звинувачує Володимира Путіна у початку «навмисної війни, яка може призвести та вже призвела до катастрофічних втрат серед людей і збільшення людських страждань». Джозеф Байден назвав Володимира Путіна «військовим злочинцем», відтак сьогодні увесь світ має називати Росію «країною-терористом»[13]. Також, у подальших виступах Джозефом Байденом були засуджені дії олігархів, які підтримують Володимира Путіна. Було заявлено, що і США і їх Європейські партнери будуть знаходити та забирати усі їх яхти, розкішні будинки та приватні літаки. Адміністрація Джозефа Байдена також засуджувала рішення Володимира Путіна щодо того, що він привів сили ядерного стримування до стану, коли підвищена бойова готовність. Від того часу величезна обсяги допомоги Україні почали надходити на територію нашої держави. Джозеф Байден зробив заяву, про те, що 800 американських солдат перекинуть з Італії до Балтійського регіону. Наступною дією стало те, що 8 винищувачів F-35, мають бути

передані з Німеччини до Східної Європи. У цих рішеннях йшлося про те, що 32 вертольоти Apache, будуть передані з Німеччини та Греції до Польщі. Поряд із цим, президент США відзначив, що Америка та її збройні сили не мають наміру воювати з Росією на території України. Завданням американців є захист кожного сантиметра території НАТО. Міністр оборони США Ллойд Остін дав наказ ввести до Європи біля 7000 додаткових військових, а від 26 лютого, держсекретар США Ентоні Блінкен зробив заяву, що Україні нададуть додаткові 350 мільйонів доларів у якості військової допомоги щоб зміцнити її обороноздатність. Після, 16 березня 2022 року Джозеф Байден оголосив про виділення додаткових 800 мільйонів доларів США на підтримку безпеки України. Відтак, у сумі, від початку повномасштабного вторгнення, адміністрацією Джозефа Байдена нам було виділено суму до 2 мільярдів доларів.

Події, широкомасштабного вторгнення, а точніше участь у них білоруської влади, стали однією з основних причин застосування санкцій проти Росії та Білорусі. Джозеф Байден зробив тверду заяву, що має намір заморозити усі російські активи в США, а також обмежити можливість використовувати основні валюти з боку Росії. До них відносять долар, євро, фунт та єну. Також було реалізовано заборону для російських літаків пересікати чи використовувати можливості внутрішнього повітряного простору США [14].

У тому ж році Міністерство фінансів Сполучених Штатів вирішило ввести санкції проти 24 білоруських юридичних та фізичних осіб. Найвагомішою персоналією там був міністр оборони Білорусі Віктор Хренін. Санкційний пакет було введено з приводу допомоги з боку Білорусі просувати війну Росії та беззастережне рішення надати їй свою територію для нападу на Україну. Санкції також ввели проти Олександра Лукашенка. Було зроблено оголошення, що всі види майна та фінансові інтереси президента Білорусі чи його дружини тепер будуть заблоковані в країні. У той же період, 28 лютого зі США було видворено 12 російських дипломатів, які працювали в Постійному представництві Росії при ООН,

через їх шпигунську діяльність. Дуже швидко, від 3 березня були запроваджені додаткові види санкцій проти низки російських осіб. До них віднесли: прес-секретаря російського президента Дмитра Пескова, 19 олігархів та 22 оборонних організації. Всіх їх президент Америки називав «побратимами Путіна», тож вони усі мали зіткнутись з питанням візових обмежень США [19].

У підсумку важливим буде потреба додавати, що адміністрація Джозефа Байдена постійно працює над новими пакетами санкцій проти країни-агресора. Особливості відносини США та України на час російської агресії відіграють та будуть відігравати ключові ролі у міжнародних відносинах, а також на рівні регіональної безпеки. Дослідники точно можуть заявляти, що на час російської агресії, у відносинах України та США стають більш помітними міцні символічні принципи у підтримці демократії та суверенітету. Також іде підсилення стратегічного партнерства між нашими країнами, паралельно у всьому світі та й на рівні окремих регіонів. Тож у України є найцінніший союзник з яким ми маємо і надалі підтримувати тісні зв'язки.

3.3. Пріоритети міждержавного співробітництва у повоснний період

За умов коли відновлюються та набувають стабільності регіони після того, як завершуються повномасштабні конфлікти важливо розглядати можливі перспективи у співпраці між Україною та США. У ці періоди можливо відкривати нові можливості для щоб розвивати стратегічне партнерство, будувати спільні інтереси та сприяти взаємному розвитку. Зрозуміло, що для розвитку міцного рівня зв'язків між Україною та США є цілковитою реальністю. Ми маємо можливість будувати плідні умови для партнерства, яке варто спрямувати на реалізацію спільних цілей в сфері дипломатії, економічного розвитку, безпекових питань та в гуманітарної допомоги. Маємо зауважувати, що важливий крок щодо підтримки демократичних принципів та зміцнення стабільності у всьому світі. Це важливо для життя окремих регіонів, можливість вирішити спільні виклики, а також зміцнити

рівень відносин України та США. Після закінчення війни для розвитку відносин можливий розвиток у таких напрямках:

- Напрямок стратегічного партнерства. Є можливості поглиблювати стратегічний рівень партнерства в сферах безпеки, військово-технічному співробітництві та обороні.
 - Напрямок економічної співпраці. Можливість розширити та підтримувати економічні зв'язки, що можуть включити інвестиції, можливості торгівлі, спільних проектів, інновацій, енергетичній та інших галузях.
 - Напрямок підтримки демократичних реформ. Тут США мають можливість надати пораду та допомагати проводити реформи в Україні. Зокрема це стосується удосконалення правосуддя, боротьбу з корупцією та зміцнення демократії та її інститутів.
 - Напрямок дипломатичних відносин. Мають на увазі впевненість у зміцненні, збереженні та розвитку дипломатичних відносин на рівні міжнародних форумів. Сюди ж входить і обсяги підтримки України в міжнародних організаціях.
 - Особливості боротьби з загрозами щодо безпеки. Тут говорять про спроможності розвитку спільних дій щодо боротьби з кіберзагрозами, загрозами тероризму, питаннями глобального потепління та в інших світових та глобальних проблемах.
- Питання гуманітарної підтримки. Звісно, що можливості надавати гуманітарну допомогу сприяти вирішенню гуманітарної кризи у регіоні.

Маємо впевнено сказати, що у цих діях можна стати ґрунтом з укріплення відносин між США та Україною. Такі дії сприяють стабільності, просувають дуже важливі глобальні ідеї та спільний мирний розвиток. Навіть не залежно від того, що ідуть військові дії в Україні дотепер тривають, фінансисти всього світу вже тепер активно обговорюють можливості активної відбудови нашої країни. В рамках дії Ukraine Recovery Conference вже від червня в уряді України, та в її бізнес-структурах та серед міжнародних партнерів представляють своє бачення стратегічного бачення щодо її відбудови, зокрема і ролі у розвитку приватного

сектору. Щодо всіх наших потреб щодо відбудови, реконструкції та можливостей відновлювати оцінюють в понад 411 мільярд долларів. Це значні цифри, але для наших партнерів процес відбудови є привабливим проектом у подальшому співробітництві. Одночасно до цього, ще у 2023 році Україна вже потребувала у терміновому порядку 14 мільярдів долларів на розвиток проектів. Це були питання відбудови та можливостей відновити енергетику, житлові будівлі, критично важливу та соціальної інфраструктури, можливості розмінувати території, отримати базові послуги найбільш вразливими верствами населення. Зрозуміло, що потреби у фінансуванні на сьогодні значною мірою перевищують спроможності донорів України забезпечити джерела фінансування. Відповідно з цим, важливо заакцентувати проекти та розставити пріоритети щодо їх реалізації, та тим, що є першочерговим для наших довгострокових перспектив [6].

На сьогодні, згідно різних оцінок за кордоном може знаходитись біля 7 мільйонів українців. Згідно з офіційними даними міністерства економіки України, у наступні роки на вітчизняний ринок потрібно буде додатково залучати не менше ніж 4,5 мільйона людей, або надавати вакантні місця можливим емігрантам. Без цих заходів забезпечувати умови для зростання економіки навіть у межах мінімальних 7-10 відсотків на рік буде дуже складним завданням. Згідно з даними, що надають в дослідженні центру економічного відновлення, якщо не менше половини біженців України, які зараз є за кордоном, не зможуть повертатись, то на перспективу 10 наступних років ВВП України може втратити 113, або й більше мільярдів долларів з бюджету [28]. Очевидним є те, що для забезпечити соціальне та економічне відновлення і можливості зростати, Україні першочерговому порядку варто повертати свої людей додому, створюючи умови для:

1. Отримання безпека. Зрозуміло, що це умови безпеки і під час війни, наскільки це можливо, і переконливі гарантії щод безпеки у майбутньому.
2. Забезпечення житлом. Маємо на увазі можливість будувати та оновлювати пошкоджене житло, на що потрібно понад 69 мільярдів долларів.

3. Створення робочих місць та гарної заробітної платні. Економічне стимулювання щоб створити нові та розширити вже працюючі бізнеси.

Наразі в Україні опрацьовують 3 джерела щоб фінансувати за допомоги іноземних партнерів для української відбудови. До них відносять міжнародні фінансові організації (МФО), фонди з заморожених активів РФ та можливості приватних фондів. Згідно різних оцінок, сьогодні заморожених активів РФ існує на суму 300 мільярдів доларів. Ці кошти зберігаються у фінансових структурах держав-партнерів України, а тому, з урахуванням існуючого правового поля, можуть передаватись Україні щоб фінансувати нашу відбудову після закінчення війни [31]. На сьогодні уряди проводять роботу над визначенням дієвих механізмів щоб реалізувати подібну передачу фінансів. На жаль, визначення часових перспектив у такому фінансуванні поки що не можна визначити. Маємо зауважити, що для приватного капіталу є вказівка сильної зацікавленості до використання всіх можливостей, які обіцяли для відбудови України. Різні умови та інструменти для фінансового забезпечення відбудови вже розробляють, зокрема варто назвати такі, як Blended finance. Ці процеси поєднують різні напрями у джерелах фінансування, таких як: робота інвесторів, цільових фондів та меценатських можливостей щоб мобілізувати потоки приватного капіталу на проекти з відновлення. Звичайно ми маємо розраховувати на можливості приватного капіталу тільки після завершення воєнних дій, коли він має стати суттєвим фінансовим гравцем. Грошові конти та інші ресурси, які вже сьогодні надходять в фонд відбудови України і направляються з міжнародних фондаций, залишаються чи не єдиним з доступних для України джерел допомоги у фінансовому плані. Ці організації є спонсором відбудови навіть за умов воєнного часу, і також є спонсорами не менш важливої проблеми, як от можливості повернути українців додому, та відновити енергетичну та логістичну інфраструктурні можливості.

Демонстрацію найбільшої рівня рішучості щодо підтримки розвитку у приватному секторі виказав Європейський інвестиційний банк, Корпорація

фінансового розвитку США, Європейський банком реконструкції та розвитку та інші міжнародні структури. Запускаються програми та продукти що проходять у цих міжнародних фінансових інститутів. Їх діяльність полягає у підтримці України сьогодні, а також продовженні в період повоєнної відбудови [25]. Поряд із цим, деякі діячі з МРФ уже отримали весь потрібний інструментарій за допомогою якого вони можуть сприяти відбудові, оскільки всі ліміти цього року уже затверджені. Не варто обходити і діяльність ЄБРР, який постає як найбільший інституційний інвестор нашої держави. Їх сукупні обсяги що фінансуються, станом на 1 травня 2023 року, становили понад 18,1 мільярдів євро. Ці кошти було виділено Банком України в рамках діяльності 532 проєктів. Для світового банку на той час було мобілізовано понад 18 мільярдів доларів для екстрених форм фінансування. Тут питання гарантій для донорів і їх зобов'язань, щоби можна було подолати рівень руйнівних наслідків війни для нашого суспільства та економіки в цілому. З цього обсягу фінансів до України вже зайшли понад 18 мільярдів доларів. У цьому процесі дуже вагома підтримка та допомога від МВФ [4].

Сьогодні українські банки продовжують бути джерелом обігу коштів та фінансовими агентами Уряду України щодо можливостей реалізувати та здійснити програми міжнародних фінансових організацій та Уряду України. На час співпраці з управляючими структурами багатьох фінансових організацій, банки мають потужні компетенції щодо залучення коштів, та процесу формування фінансового продукту, зокрема й забезпечення дії довгострокових кредитів. На сьогодні українські банки мають до співпраці більш ніж 400 мільйонів доларів за активними програмами МФО. Ці кошти надходять з метою фінансування бізнесу та різноманітних програм громад. Вони мають поєднуватись з державними програмами, що вирішують схожу проблематику. Відтак банки є найбільшими кредиторами у корпоративному секторі на сьогодні, як приклад, тільки за воєнний 2022 рік банківська сфера виділила на кредитування 23 мільярди гривень. Тож політичні аналітики вказують на те, що, можливості відновити, та забезпечити

процвітання України можуть багато факторів, і насамперед те, як будуть реалізовані нагальні соціальні потреби для полегшення повернення наших громадян [34].

У рамках економічної та безпекової співпраці, президент Джо Байден вважав, що можливості приєднати Україну до Північноатлантичного альянсу може відбутись лише після завершення військових дій. Ця цілком логічна умова для нашої держави не є плюсом, оскільки таким чином Росія може продовжувати війну безкінечно. Відтак, для США та наших союзників постає зобов'язання надати допомогу до моменту закінчення війни. Зрештою, заключення щодо довгострокової підтримки були винесені Джозефом Байденом під час виступу на саміті НАТО у Вільнюсі [11]. Одночасно, навіть не залежно від тих фактів, що Україна на зараз не є членом НАТО, вона формує пул гарантій безпеки, у першу чергу від США, та інших європейських країн. Проблематика Криму також обговорюється на міжнародних зустрічах. У більшості виступів та висновків було вказано, що Крим не першочергова проблема, оскільки для його звільнення існує багато важливих речей, які повинні бути вирішені ще до початку військової операції щодо його звільнення. Крим, як політичний та військовий компонент є дуже важливим, але до його звільнення, ми маємо вирішити багато інших важливих проблемам. Джозев Байден часто підкреслював, що за результатами саміту G7 було надіслано до Путіна чітке повідомлення, про те що союзники є згуртованими щодо своїх позицій по захисту та підтримці України. У цей же період президент Байден висловлював свою значну підтримку від імені США до України. На цьому саміті, який проходив 11-12 липня на рівні голів держав, і який відвідував президент України Володимир Зеленський, та проводив низку активних двохсторонніх зустрічей із лідерами європейських країн. Конгрес Сполучених Штатів Америки також мав у терміновому порядку вирішувати майбутнє допомоги Україні. За останні два роки найбільш важливе джерело допомоги для України є Конгрес Сполучених Штатів Америки. І донині з боку США вже надали загальну допомогу на загальну суму близько 113 мільярдів доларів. Однак, від початку осені 2023 року питаннями щодо

подальшої допомоги США, стоїть серед законодавців доволі гостро і стало предметом політичних торгів. Відтак питаннями про великі обсяги допомоги для України поставили під загрозу реалізації через вибори нового президента США [37]. Від 20 жовтня 2023 року президентом США Джо Байденем було подано до Конгресу нові запити на фінансування допомоги Ізраїлю та України. Це стосувалось і інших військових та соціальних витрат, однак Конгрес зі свого боку робив наполягання на те, щоб ці два питання можливо було розділити, однак, після складних дебатів ухвалив рішення про можливість зберегти їх разом. В останній час у Сенаті існують пропозиції про голосування щодо допомоги Україні, у поєднанні її із заходами щодо можливостей посилити американсько-мексиканський кордон. Сюди ж приплюсовують потребу запровадити більш суворі приписи законодавства з еміграційних процесів, що вже давно є політичним пріоритетом обох партій, щоб забезпечити свою безпеку та незалежність. Однак, ці питання викликають запеклі дебати демократів та республіканців, які, як вказав сенатор Майкл Беннет є одними з найскладніших від часу його роботи в конгресі. Як раніше відзначав Брукінгс Кац, питання фінансової допомоги для України може перетворитись з питань стратегії, на зовсім політичні питання щодо певної групи законодавців.

Були сподівання, щодо нового пакету допомоги Україні, що він розглядатиметься у грудні, потім у наступні місяці і, зрештою аж навесні Україні вдалось отримати ці кошти. Однак надалі потреба у тому щоб затвердити наступні пакети допомоги для України залишається критично важливою проблемою. Наприкінці поточного року США було вичерпано 95 відсотків від ухваленого фінансування. Це говорить про те, що без додаткових пакетів допомоги нашій державі, які будуть погоджуватись у Конгресі, могли стати занадто складними. У цьому сенсі вересневий візит президента України Володимира Зеленського до США, коли нам було виділено 8 мільярдів доларів можна вважати вкрай вдалим.

Отож, по завершенні повномасштабної війни в Україні, наші держави постали

на порозі нових етапів міждержавних відносин, які мають спрямовуватись на досягнення спільних дій та цілей, та нашого міцного партнерства. Особливості цього моменту є дуже важливими для використання та зміцнення співпраці та можливостей побудувати взаємовигідні зв'язки у економіці, безпеці, гуманітарній співпраці та дипломатії. Тому США натеper прикладають багато зусиль для підтримки нашої незалежності, то на майбутнє ми можемо стати для них як один з відданих партнерів у питаннях міжнародної співпраці. Наше партнерство повинно ставати і сприймати як важливий стимул розвитку та стабільності не лише для окремих регіонів, а й на міжнародній арені.

Висновки до третього розділу.

У співпраці США та України були розширені можливості фінансувати приватні інвестиції та продовження процесів демонтажу старої системи міжнародних відносин. Також продовжують зростати технічні та гуманітарні ознаки підтримки щоб зменшувати соціальні наслідки у сучасному перехідному періоді широкомасштабної війни. США продовжують збільшувати фіскальну складову підтримки України та не полишати темпів військової підтримки.

Тут важливою є союзницька діяльність обох держав. Тож у якості відповіді по відношенні до російської агресії, Сполученими Штатами разом із нашими партнерами вживаються економічні та персональні санкції, застосовується експортний контроль, проводяться інші, значущі обмежувальні дії. Сполучені Штати продовжують залишатись провідним гравцем щодо санкційної підтримки в українській боротьбі проти Росії. Робота продовжується, і напередодні другої річниці від початку повномасштабного російського вторгнення в Україну, 24 лютого 2024 року, Міністерством фінансів США було застосовані набір санкцій проти більш ніж 300 суб'єктів господарської діяльності Росії.

Ці дані засвідчують те, що іде процес трансформації системи міжнародних відносин, коли Україна вже виступає як важливий політичний актор у міжнародних відносинах. Нашою державою відкрито продемонстровано мету стати до лав повноправних членів у міжнародних організаціях, ввійти до існуючих демократичних інституцій НАТО та Європейського Союзу. Тому іде ріст міжнародної підтримки для України, де Сполучені Штати залишаються ведучою військово-політичною силою

ВИСНОВКИ

Від початку відновлення української незалежності у 1991 р. було активовано українсько-американські міждержавні відносини та міжпарламентські контакти. Перша парламентська делегація вже від імені незалежної України, яку очолював тогочасний Голова Верховної Ради Л.Кравчук, провела переговори у Вашингтоні у жовтні 1991 року. У наступні роки багато членів Конгресу США та народних депутатів України приймали активну участь у розбудові двосторонніх відносин. Від того часу наші міждержавні відносини пережили значну кількість охолоджень та потеплінь, однак завжди зберігали конструктивний характер.

В результаті проведеного дослідження можемо виділити кілька етапів українсько-американських відносин від початку незалежної доби сучасної України. Першим етапом є 1991-1994 роки, коли відбувалось становлення наших дипломатичних відносин, проходили перші дипломатичні зустрічі та візити, формувались дипломатичні представництва, вироблялись підходи та змістовні позиції для співпраці між державами. Це період коли Україна сприймалась в США крізь призму інтересів Росії а американському правлячому класу потрібно було пояснити собі, чим ми відрізняємось від Росії, чи здатні ми до державного будівництва та розуміння наших національних інтересів. Важливим аспектом цього періоду було те, що й для українського пролітичного класу та суспільства загалом варто було для себе відповідати на ті самі питання. Це час, коли починали формуватись наші політичні, культурні, економічні, гуманітарні, освітні зв'язки та моделі співробітництва у вказаних галузях. Найбільш відомим результатом цього періоду, до якого в Україні зберігається доволі складне відношення, було підписання угоди про передачу нашою державною ядерної зброї до Російської

Федерації та отримання формальних гарантій безпеки нашої держави від країн, які мають цей ядерний потенціал.

Другим етапом у міждержавних відносинах є період 1994-2000 років. Це час коли Україна визначила свої зовнішньополітичні пріоритети та обрала шлях свого зовнішнього розвитку до Європейського Союзу та зробила кроки до визначення вектора гарантій своєї безпеки до співпраці з НАТО. На цьому етапі США проводили обережну політику щодо підтримки наших прагнень, оскільки головним пріоритетом для них на пострадянському просторі залишалась Росія. Це період нашого виборювання власної ідентичності, суб'єктності, провінційності та намацування власного місця на європейському континенті. Тоді ми стабілізували свою економіку та роботу державних інституцій і розпочали поступовий шлях до встановлення і презентування свого бачення позицій України у зовнішньому світі.

Третій етап це 2000-2014 роки. Це час формування наших внутрішніх моделей державного управління та зовнішньополітичних стратегій. Це період оголошення і початку нашого руху до європейських структур та НАТО. Це етап, коли йшло неоголошене відторгнення та несприйняття України у складі цих євроатлантичних формувань. Розвиток цих подій вів до обох майданів, подій 2014 року та початку анексії українських територій на тлі гібридного вторгнення Росією на наші території та відкрити боротьбу з державою.

Четвертий етап це 2015-2022 роки. У цей час відбувається формування основних принципів співпраці наших держав у економічній та військових сферах. Конститується взаємодія політичних інститутів обох держав. Розвиваються економічні, політичні та гуманітарні напрями співпраці, фактично не працюють механізми військового співробітництва.

Пятий етап починається від 24 лютого 2022 року. Наразі, і до виборів Президента Сполучених Штатів і вже після, в українсько-американських

відносинах зберігається обережна та дозована підтримка нашої боротьби, для якої існує низка об'єктивних та суб'єктивних пояснень. Ці пояснення мають формальний характер, коли на регулярних брифінгах у Пентагоні такий стан речей пояснюють складною логістикою та недостатньою кількістю підготовлених військових, які можуть працювати на системах, наприклад HIMARS. Також є неформальні пояснення, зміст яких можна звести до постійної оцінки американською стороною «ескалаційних ризиків». Такий підхід досі діючої адміністрації можна пояснити тим, що існує різне бачення кінцевої мети перемоги над Росією в Україні та Сполучені Штатів Америки. Для нас це руйнація діючого російського політичного режиму та досягнення миру через фактор сили, для американських партнерів це знаходження ситуації, в якій російська державність під впливом суми факторів буде готова йти на конструктивні переговори. Така різниця в позиціях не означає неможливість виробити спільну платформу для подальшої співпраці, навпаки допомагає знайти ґрунт, на якому ця різниця інтересів буде мати тактичну а не стратегічну неузгодженість. Зрештою, подібні проблеми виникали у наших міждержавних відносинах багато разів, однак майже завжди обом сторонам вдавалось досягти компромісу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Виступ Віце-президента Сполучених Штатів Америки Джо Байдена у Верховній Раді України: виступ від 8 груд. 2015 р. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/remarks-vice-president-joe-biden-ukrainian-rada-uk/>
2. Гройсман В. Про підсумки візиту до США: Довіра до України повертається URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249130386&cat_id=244274130
3. Кравченко В., Стайнберг Дж. «Ми не продаємо інтересів інших народів» *«Дзеркало тижня»* № 16 (744), 30 квітня-15 травня 2009
4. Геополітичні аспекти впливу на хід війни РФ проти України URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/heopolitychni-aspekty-vplyvu-na-khid-viyny-rf-proty-ukrayiny>
5. Озернюк Г., Моїсеєва Т. Форми та методи європейської дипломатії доби нового часу. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2021. С. 105-110., URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/527>.
6. Герасіна Л. М. Історико-політична еволюція міжнародних систем: сутність, закономірності, типи. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»* № 2, 2016. С. 80-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuuar_2016_2_8.
7. Деркач О.В. Механізми формування державної політики України з питань безпеки українсько-російського державного кордону: американський вектор О.В. Деркач, *Наук. розвідки. з держ. та муніцип. упр.* : зб. наук. пр. за заг. ред. В. К. Присяжнюка, В. Д. Бакуменка. К., 2015. Вип. 1. С. 268–277.

8. Досягнуто домовленості про створення Українсько-Американської Комісії зі стратегічного партнерства-Офіційне представництво Президента України. Архів оригіналу за 28 вересня 2014. Процитовано 22 липня. 2009.
9. До України вперше прибуває торгова місія з 12-ти великих компаній США. <http://uprom.info/> . Національний промисловий портал. 26 жовтня 2018. Архів оригіналу за 26 жовтня 2018. Процитовано 26 жовтня 2018.
10. Дубина, І. Енергетична безпека України: виклики та стратегії. Київ: Центр економічних стратегій 2018. 190 с.
11. Заява Віце-президента Сполучених Штатів Америки Джо Байдена під час зустрічі з Прем'єр-міністром України В.Гройсманом URL: <http://ukraine.usembassy.gov/statements/assistance-06152016.html>.
12. Заболотна Л. В. Правові основи дипломатичної діяльності. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права.) : у 2 т.: матеріал Міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 17 червня 2022 р .За загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 228-230. URL: <https://hdl.handle.net/11300/19178>
13. Зовнішня політика і дипломатія: український і світовий досвід: збірник тез доповідей (25 грудня 2015, м. Київ)/ за заг. ред. В. Г. Ціватого, Н. О. Татаренко. – К.: ДАУ при МЗС України, 2015. – 262 с.
- 14.3 Угорщини в Україну в рамках навчань зайшла техніка збройних сил США. 11 червня 2015. Архів оригіналу за 12 червня 2015. Процитовано 11 червня 2015.
15. Костенко Г. Україна та НАТО: проблеми та перспективи інтеграції. Київ: Інститут світової політики 2015., 82 с.

16. Пеленський Я.З. Українська справа у взаєминах межі США і СРСР під час і після Другої світової війни. Сучасність. Р.2. Ч.7. С.77-78.
17. Про Рішення Ради національної безпеки і оборони від 6 трав. 2015 р. “Про Стратегію національної безпеки України”. Указ Президента України від 26 трав. 2015 р. № 287/2015 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.
18. Реалії і перспективи стратегічного партнерства США і України. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/realiyi-i-perspektyvy-stratehichnoho-partnerstva-ssha-i-ukrayiny/>.
19. Резолюція Сенату США прийнята за сумнівною процедурою. *Українська правда* (Субота, 22 вересня 2012, 22:45). Архів оригіналу за 26 червня 2013. Процитовано 22 вересня. 2012.
20. Сенат США ухвалив резолюцію з погрозами Януковичу і Ко. Архів оригіналу за 22 січня 2015. Процитовано 22 січня 2015.
21. Сенат США схвалив резолюцію по Україні. Архів оригіналу за 29 червня 2013. *Українська правда* (Субота, 22 вересня 2012, 18:24). Процитовано 22 вересня 2012.
22. Галака С.П. Українсько-американська хартія партнерства, дружби і співробітництва 1994 Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. ред. кол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. К. : Знання України, 2004. Т. 2. 812 с.
23. США висловили огиду до рішення української влади задавити Євромайдан. Архів оригіналу за 22 січня. 2015. Процитовано 22 січня. 2015.
24. НАТО посилює підтримку України за допомогою Комплексного пакета допомоги. Офіційний Інтернет портал НАТО:, URL: http://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_132355.html.
25. На Яворовском полигоне начались украинско-американские учения “Репид трайдемент-2016”: *Інтерфакс Україна*. URL: <http://interfax.com.ua/news/general/352848.html>.
26. Плохій С. Історія України в епоху незалежності. Київ: Факт 2017. 320 с.

27. У Білому домі підсумували заходи на підтримку і підсилення обороноздатності України. Генеральне консульство України в Чикаго: *Інтерфакс Україна*. URL: <http://mfa.gov.ua/ua/news-feeds/foreign-offices-news/49231-u-bilomu-domi-pidsumuvali-zahodi-na-pidtrimku-i-pidsilennya-oboronozdatnosti-ukrajini>.
28. У Вашингтоні відбулося урочисте відкриття меморіалу жертвам Голодомору в Україні 1932-1933 рр. Вашингтон., США: Посольство України в США. 8 листопада 2015. Архів оригіналу за 11 червня 2016. Процитовано 21 травня. 2016.
29. Українська суспільно-політична думка в 20 столітті. Ч.І. Мюнхен, 1983. С. 411.
30. Ціватий В. Г. "Дипломатичний інструментарій, норми протоколу та етикету міжнародної ввічливості провідних держав Європи та України доби раннього Модерного часу: інституціональний і комунікативний аспекти." Гуманітарний корпус: збірник наукових статей. 2022.; С. 32-37. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37032/gum_44_pr.pdf?sequence=1#page=32
31. Ціватий В. Г. Європейський зовнішньополітичний простір доби раннього нового часу (XVI-XVIII ст.) концепти і дипломатичний інструментарій. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2013. С. 116-128. URL: http://resource.history.org.ua/publ/mo._2013._22_116
32. Ціватий В. Г. Європейський політико-дипломатичний діалог в інституціональному просторі міждержавних відносин доби раннього Нового часу (XVI-XVIII ст.). Проблеми всесвітньої історії. 2016. № 2. С. 72-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prwh._2016._2_7

33. Чалій В. Трансатлантичне партнерство: Україна та Сполучені Штати. Київ:, Інститут зовнішньої політики. 2017. 114 с.
34. Шевченко О. Політичні аспекти зовнішньої політики України. Київ:, Видавництво "Старого Лева". 2018. 217 с.
35. Яременко В. Україно-американські відносини: історія і сучасність. Київ:, Видавництво Соломії Павличко "Основи". 2019. 155 с.
36. Яременко М. Гібридна війна Росії проти України: причини, сценарії, засоби. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень. 2017. 222 с.
37. Яценюк А. Економіка України в умовах геополітичних та економічних викликів. Київ:, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій 2016. 167 с.
38. Anglo-American Perspectives on the Ukrainian Question. 1930-31. A. Documentary Collection. Kingston-Vestal, 1987. P.xxx.
39. Margolin, Arnold. From a Political Diary. Russia, the Ukraine, and America. 1905-1945. New York, 1946. P.41.
40. NATO's practical support to Ukraine// NATO Liason office in Ukraine. URL:http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf._2016_06/20160615_1606-factsheet-nato-ukraine-support_en.pdf.
41. President Obama Signs Ukraine Freedom Support Act. of 2014. President Obama Signs Ukraine Freedom Support Act of 2014 [Архівовано 22 січня 2015 у Wayback Machine.]
42. SEC. 1250. UKRAINE SECURITY ASSISTANCE INITIATIVE // House Report 114-270 - NATIONAL DEFENSE AUTHORIZATION ACT FOR FISCAL YEAR. 2016. URL: http://thomas.loc.gov/cgi-bin/cpquery/?&sid=cp114wCp79&r_n=hr270.114&dbname=cp114&&sel=TOC_1352704& (Accessed 16 July 2016).
43. Statement by the President on the Ukraine Freedom Support Act. Архів оригіналу за 22 січня 2015. Процитовано 22 січня. 2015.

44. United States Senate (22 вересня 2012). S.RES.466. A resolution calling for the release from prison of former Prime Minister of Ukraine Yulia Tymoshenko. Архів оригіналу за 29 червня 2013. Процитовано 22 вересня 2012.